

Møte onsdag den 20. januar 2016 kl. 10

President: Ole mic Thom messen

Dagsorden (nr. 40):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om velferdspemisjon for representanten Kjell-Idar *Juvik* fra og med 20. januar og inntil videre.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Tor Arne Bell *Ljunggren* innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Tor Arne Bell *Ljunggren* er til stede og vil ta sete.

Representanten Trygve Slagsvold Vedum vil fremsette et representantforslag.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:01:01]: På vegne av representantene Heidi Greni, Geir Pollestad og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om anbuds-kriterier for nytt regjeringskvartal som sikrer at norsk næringsliv blir mer konkurransedyktig. Vi i Senterpartiet ønsker et norsk regjeringskvartal.

Presidenten: Representanten Jette F. Christensen vil fremsette et representantforslag.

Jette F. Christensen (A) [10:01:40]: På vegne av stortingsrepresentantene Martin Kolberg, Gunvor Eldegard, Michael Tetzschner, Erik Skutle, Helge Thorheim, Tom E.B. Holthe, Hans Fredrik Grøvan, Abid Q. Raja, Bård Vegar Solhjell og meg selv vil jeg legge fram forslag om endringer i kontrollloven og kontrollinstruksjonen.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglements-messig måte.

Sak nr. 1 [10:02:06]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Ketil Solvik-Olsen, Monica Mæland og Ine M. Eriksen Søreide vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Hadia Tajik.

Hadia Tajik (A) [10:02:38]: Spørsmålet mitt går til næringsministeren.

Me nærmar oss ein skremmande historisk rekord: Talet på arbeidsledige er på nesten 130 000. Berre i Rogaland har arbeidsløysa auka med 82 pst. det siste året. Det er kritisk for dei som har mista jobben, og for familiane som fryktar oppseiingar, men det er òg kritisk for norske bedrifter og norsk næringsliv, som under sterkt press mistar verdifull kompetanse.

Noreg kan betre enn dette. Når eg møter leiarar og tilsette i norske industriselskap, er det særleg to sentrale spørsmål som går igjen. Det første er at dei ønskjer å bevare kompetansen og sleppa å seia opp folk som dei veit at dei har bruk for. Og det andre er moglegheitene som ligg i eksisterande bedrifter. Gründerar og entreprenørar er viktig, men det som verkeleg monnar, er at bedriftene som finst, klarer å møte utfordringane. Det seier dei ikkje berre i møte med meg, det seier dei òg med høg utestemme. Sist ute var Walter Qvam, sjef i Kongsberg Gruppen, som seier til Klassekampen at

«det er veldig lite fokus på alle de hundrevis av mellomstore bedrifter (...). Det er disse selskapene som skal bli den nye stammen i norsk industri.»

Han har rett. Derfor prioriterer Arbeidarpartiet både nye stemmer og gründerar, men ikkje minst å støtta dei etablerte til å kunna tola tida som me no er i.

Eg meiner – igjen – at Noreg kan betre enn i dag. Me i Arbeidarpartiet la fram ein næringspakke i fjor haust om arbeid til alle – om å behalda kompetansen i eksisterande bedrifter og å byggja bru til nye næringar. Det fekk me ikkje støtte for. Arbeidsløysa aukar framleis.

Så spørsmålet mitt er: Kva gjer næringsministeren for å møta det som både Qvam og andre næringslivsleiarar er opptekne av, nemleg det å støtta eksisterande selskap for å bevare og skapa arbeidsplassar der det er mest effektivt for landet?

Statsråd Monica Mæland [10:04:38]: Jeg er helt enig i at arbeidsledighetstallene er veldig alvorlige i deler av landet. Dette er en situasjon regjeringen har fulgt og iverksatt tiltak i forhold til, og som vi fortsatt følger, og vi iverksetter tiltak hele veien.

Jeg tror det har bredt seg en misforståelse om at de fleste tiltakene som iverksettes, handler om gründere. Det er jo ikke situasjonen. Situasjonen er at 70 pst. av Innovasjon Norges rammer går til eksisterende bedrifter, eksisterende næringsliv. Det er slik at regjeringen i løpet av tre budsjetter har økt rammene til Innovasjon Norge, til Siva og til Norges forskningsråd med 2,4 mrd. kr. Dette går til bedrifter som er i omstilling, som skaper nye produkter, nye prosesser, som skaper nye tjenester. Så det er i aller høyeste grad slik at vi er på tilbudssiden – vi bevilger penger når det er nødvendig.

I fjor la vi fram en maritim strategi. Det var for å sikre norske sjøfolk flere skip til norsk register, i en situasjon hvor veldig mange i maritim næring sliter. Vi endret permitteringsreglene i juni. I august fylte vi rammene til Innovasjon Norge på Sør- og Vestlandet med 100 mill. kr, og i oktober la vi fram en gründerplan hvor vi varslet

400 mill. kr ekstra til gründere, fordi vi trenger begge deler. Vi trenger å utvikle eksisterende bedrifter og skape flere jobber, og vi trenger nye bedrifter med vekstpotensial. Nå er vi i ferd med å rulle ut en tiltakspakke på 4 mrd. kr. Dette handler om å skape arbeidsplasser raskt.

Hadia Tajik (A) [10:06:19]: Eg takkar for denne utgreiinga. Samtidig ser me at DNB anslår at arbeidsløysa vil fortsetja å stiga til 6 pst. fram mot 2019. Me nærmar oss med andre ord ein ganske dystre rekord. Allereie er det 130 000 som har vorte arbeidsledige. Dei er bekymra, familiarane deira er bekymra, og bedrifter veit ikkje kva dei kan forventa. Dei ser til næringsministeren for å få svar om si nære framtid, samtidig som ein ser framskrivingane til bl.a. DNB som seier at ting kan verta endå verre. Usikre tider krev ein ganske sikker leiarskap. Kva for tryggleik kan næringsministeren gje dei som opplever denne utryggleiken no, og som òg kjenner på at deira arbeidsplassar står i fare? Når ser næringsministeren for seg at ho og regjeringa vil klara å stansa denne trenden som me no ser at me er inne i? Når ser ho for seg at politikken hennar kjem til å begynna å verka?

Statsråd Monica Mæland [10:07:21]: Den situasjonen vi er i, viser to ting: For det første hvor ekstremt sårbar vi er. For det andre hvor lite flink vi som nasjon har vært til å forberede oss i gode tider på at det kommer vanskeligere tider.

Vi har iverksatt en rekke tiltak, og bare 20 dager ut i budsjettåret er det slik at det ruller ut anbud: Det gjør det fra helseforetakene, det gjør det fra Forsvaret, det gjør det fra universitets- og høyskolesektoren, det gjør det fra kultursektoren – 4 mrd. kr som skal gå til å skaffe jobber raskt i de områdene hvor vi trenger det.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Line Henriette Hjemdal.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:08:11]: Som statsråden selv sa, er også maritim næring inne i en krevende periode i alle segmenter. Offshoreflåten har gått fra null skip i opplag til over hundre i opplag nå. Tørrbulk sliter også. Og så er det slik at norsk maritim næring er i en særklasse, både fordi vi er verdensledende, og fordi vi har en komplett verdikjede. Men for å opprettholde denne posisjonen må vi ta vare på den kompetansen vi har. Statsråden sa til forrige spørre at regjeringen har presentert en maritim strategi. De tiltakene som er gjennomført, har virket, men flere må til, som å lovfeste nettolønnsordningen, gi sjøtransport bedre rammevilkår – som veitransport – og innretning på dette med vrakpantordningen, for å nevne noe. Mitt spørsmål er da til statsråden: Hva vil statsråden gjøre nå for å sikre den viktige delen av norsk næringsliv?

Statsråd Monica Mæland [10:09:13]: Vi er helt enige i viktigheten av maritim næring. Den sysselsetter over 100 000 mennesker og betyr mye både på sjøen og på land. Derfor er jeg så glad for at vi etter tiår nå får til endringer i fartsområdeforskriftene, får til endringer med tilskudds-

ordningen for sjøfolk, og vi jobber med å lovfeste netto-lønnsordningen. Dette handler om å skape forutsigbarhet, og det handler om å sikre norsk maritim kompetanse. Vi vet at allerede før en del forskrifter er på plass, er det slik at et tjuetalls skip er i ferd med å flagge hjem. Det er viktig. Så er det slik at vi i tillegg til å styrke tilskuddsordningen for sjøfolk har lagt fram en pakke for grønn skipsfart i statsbudsjettet, og den kommer nå til å bli iverksatt. Det handler om å få fornyet nærskipsfartflåten, og det handler om å innføre en kondemneringsordning. I tillegg er det en rekke tiltak innenfor ulike fagfelt og ulike departementer i maritim næring som nå er i arbeid. Mitt håp er at vi veldig raskt skal få se resultatene.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:10:24]: Jeg vil spørre næringsministeren om følgende: Er næringsminister Monica Mæland fornøyd med egen innsats for å bekjempe den stigende arbeidsledigheten?

Statsråd Monica Mæland [10:10:40]: Det er slik at den økende arbeidsledigheten går hånd i hånd med fallende oljepriser. Dette er altså ikke et nasjonalt anliggende. Dette er et internasjonalt anliggende. Vi møter situasjonen. Vi har iverksatt en rekke tiltak gjennom fjoråret. Vi er nå 20 dager ut i budsjettåret, og vi iverksetter en rekke tiltak på både kort og lang sikt fordi begge deler er riktig. Det er slik at vi må skape flere arbeidsplasser fort. Det gjør vi med en tiltakspakke på 4 mrd. kr, og så må vi bidra til at næringslivet omstiller seg. Derfor er jeg veldig fornøyd med at vi har økt de bedriftsrettede virkemidlene i Nærings- og fiskeridepartementet gjennom Forskningsrådet, Innovasjon Norge og Siva med 2,4 mrd. kr de siste to årene. Det er viktig for bedrifter som er i en vanskelig omstilling, og det er en viktig utstrakt hånd fra staten for å bidra til at kostnadene ved omstillingen blir minst mulig.

Presidenten: Else-May Botten – til oppfølgingsspørsmål.

Else-May Botten (A) [10:11:50]: Næringsministeren er statsråd i Norge, og det er viktig hvilke tiltak man møter den situasjonen vi har her i landet med. Vi har rekordhøy arbeidsledighet, og jeg håper at næringsministeren tar inn over seg den situasjonen og tenker konkret på hvordan man skal løse den situasjonen vi står overfor, spesielt langs kysten.

Hvilke konkrete tiltak kommer statsråden med på kort sikt? Én ting er å svare «4 mrd. kr» på alle spørsmål her, men hva slags konkret virkning vil de som er der ute, oppleve på kroppen, og når vil de oppleve at statsråden gjør grep som gjør at de har en jobb og en sikker framtid, framfor den usikre situasjonen mange står i nå?

Statsråd Monica Mæland [10:12:35]: Jeg kan forsikre om at jeg tar situasjonen på alvor. Jeg besøker bedrifter hver eneste uke som har vanskeligheter, og som nå er i nedbemanningssituasjoner. Vi har også tett kontakt med orga-

nisasjoner og partene i arbeidslivet. Dette er selvsagt kritisk for de enkeltpersoner, familier og lokalsamfunn som rammes, og derfor er det viktig når vi iverksetter kortsiktige tiltak, at de får rask virkning. Derfor har jeg akkurat nå nevnt at helseforetakene, kultursektoren, Forsvaret, universiteter og høyskoler akkurat i disse dager sender ut anbud for å få byggeprosjekter og rehabiliteringsprosjekter, og for at verftsindustrien skal få oppdrag.

Vi gjør altså en rekke tiltak på flere områder, nettopp i de områdene som trenger flere jobber.

Presidenten: Abid Q. Raja – til oppfølgingsspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [10:13:35]: Mitt oppfølgingsspørsmål går til samferdselsministeren.

En grunnleggende faktor for å redusere ledighet og få nye oppdrag i næringer som sliter, er omstilling. En av næringene som nå sliter, er verftsindustrien på Vestlandet. Samtidig kan verftsindustrien gjennom en omstilling av hjemmemarkedet bli verdensledende på grønn teknologi. Jeg besøkte på mandag denne uken DNV GL, som er Det Norske Veritas, som fortalte meg at 52 fergestrekninger allerede nå kan erstattes med batterifartøy. Samtidig vet vi at fergeanbudene er langsiktige, og at staten bidrar med milliardbeløp årlig knyttet til disse. For å hindre at dieselferger kjører i mange år på bekostning av nullutslippferger, er det viktig at staten kommer raskt – om ikke umiddelbart – i gang med å bidra til utvikling av grønn teknologi.

Hvilken plan har statsråden for å følge opp Stortingets krav om nullutslippsteknologi og sikre at kommende anbudsprosesser sørger for at utslippsfrie ferger får kontraktene, og dermed samtidig sikre både omstilling og nye oppdrag for norsk verftsindustri?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:14:34]: Samferdselssektoren er en viktig del av regjeringens politikk for å skape flere arbeidsplasser og holde flere folk sysselsatt. I de turbulente tidene som vi ser nå, er det viktig å komme med arbeidsplasser raskt – ikke bare tenke på arbeidsplasser som kommer flere år fram i tid.

Det som representanten tar opp, er én viktig del av dette. Vi har allerede gitt beskjed til Kystverket om at en båt som de hadde under bestilling med gammel teknologi, og som skulle bygges i Danmark, nå skal lyses ut på ny, med miljøteknologi, og med mulighet for at norske verft skal kunne konkurrere om det.

På flere fergestrekninger har vi sagt at vi skal ha elferge, f.eks. på Anda–Lote. Det kommer flere andre strekninger nå der vi skal utlyse på nytt og stille strengere miljøkrav, som vil medføre nybygging eller i hvert fall oppgradering av eksisterende båter. Det betyr arbeidsplasser på kort sikt.

Jeg vil også minne om at vei- og jernbanebudsjettets andel som går til vedlikehold og fornying, ble anslått til å være 5,1 mrd. kr i 2014, men det er nå, i 2016, på 9,1 mrd. kr. Det er altså 4 mrd. kr mer til å sysselsette folk og til å gjøre fornuftige ting.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til oppfølgingsspørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:15:50]: Mitt spørsmål er til næringsministeren.

I et helt år var det en nærmest samlet opposisjon som etterlyste bedre permitteringsregelverk, for å sørge for at kompetansen i norsk industri kunne ivaretas i en vanskelig tid. Da var regjeringspartiene mest opptatt av å avvise henstillingen fra opposisjonen med at det var viktig ikke å låse inn kompetansen, som flere sa, herunder statsministeren selv.

En annen ting som var viktig for regjeringspartiene det året, var hele tida å understreke hvor næringsnøytrale de var.

Disse to ideologiske dogmene sørget for at regjeringen kontinuerlig havnet på etterskudd, mens alle andre så at arbeidsløsheten var på vei opp. Seinst i høst var det tiltak for arbeidsløse som ble salderingsposten da flyktningutgiftene skulle dekkes.

Hvordan synes næringsministeren at regjeringens tiltak mot arbeidsløshet så langt har fungert?

Statsråd Monica Mæland [10:16:50]: Ordet «næringsnøytral» har aldri vært brukt av noen representant for denne regjeringen. Det er et begrep som opposisjonen bruker, og som rett og slett ikke er representativt for regjeringens politikk. Det er derfor vi bruker 100 mill. kr ekstra på maritim næring i den maritime strategien, som ble lagt fram i fjor. Det skjer nettopp fordi vi ikke har en næringsnøytral politikk.

Vi bruker over 200 mill. kr på å profilere reiselivet. Det er ikke næringsnøytralitet. Og vi har en rekke tematiske forsknings- og utviklingsprogrammer, gjennom både Innovasjon Norge og Forskningsrådet, som ikke er nøytrale. Så det er et begrep som opposisjonen bruker – det gjør ikke regjeringen.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Olaug V. Bollestad (KrF) [10:17:46]: Mitt spørsmål går til forsvarsministeren.

I sitt nyttårsforedrag forrige uke i Oslo Militære Samfund sa forsvarsministeren følgende:

«Min målsetting er å legge fram en troverdig og god langtidsplan for Forsvaret. En langtidsplan som gjør Forsvaret i stand til å løse sine oppgaver og verne om våre interesser. En plan som er økonomisk bærekraftig, og som gir (...) fornuftig bruk av samfunnets ressurser.»

I tillegg sa forsvarsministeren:

«En forsvarsminister har to hovedoppgaver.»

1: være «ansvarlig for utviklingen av» Forsvaret

2: være «en del av et kollegium som ivaretar nasjonens samlede interesser»

I juli 2016 kommer flere kvinner til å være en del av Forsvaret, med verneplikten for jenter. Det er virkelig en endring og utvikling av Forsvaret, spør du meg. Gjennom mange år har det blitt jobbet målbevisst for å styr-

ke rekrutteringen av jenter. Nå er vi der, og vi har jentene her.

Likevel har det vært mange saker som viser uakseptable holdninger til kvinner, straffereaksjoner, øvelser hvor en må bade naken, eller – som fortalt av kvinner i etterkant av at de har tjenestegjort – det har vært sextrakassering og dårlige holdninger, noe som kan krenke den enkelte kvinne på sikt, og ikke minst ødelegge Forsvarets omdømme.

Mitt spørsmål til forsvarsministeren er: Hva er gjort i Forsvaret rent konkret for å trygge jentene som nå kommer inn, slik at de blir verdsatt og vist respekt, og slik at det er holdningsendringer – når en ikke skal endre instruks i Forsvaret?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [10:19:48]: Takk for et godt og viktig spørsmål.

Vi er i den heldige situasjonen at vi har mange jenter som søker seg til tjeneste i Forsvaret. Det er et tall vi forventer kommer til å øke framover, om enn ikke med store byks i starten. Vi forventer vel en jevn økning. Det andre er at vi som et av få land har hatt kvinner i Forsvaret i mange år, og vi fikk kvinner i stridsposisjoner allerede i 1985. Vi ser nå at den samme diskusjonen pågår i USA, om å sette kvinner i første linje. Det syns jeg er en veldig positiv utvikling.

Vi jobber mye med holdninger, etikk og ledelse. Forsvaret har det som en av sine viktigste prioriteter fram mot sommeren, når man forventer å ta imot enda flere jenter i tjeneste enn det som er i Forsvaret i dag. Det vi gjør i tillegg, er at vi har forskning på hvordan man best mulig kan håndtere det å ha et mangfold i Forsvaret. Vi har gjort forsøk med kjønnsblandede rom, som har vist seg å være veldig vellykket. Vi har vært veldig opptatt av å drive god utdanning av ledere og befal i Forsvaret, for det er de som står i lederposisjoner overfor de unge vernepliktige. Vi har en vernepliktundersøkelse som vi er veldig glad for å kunne si viser en veldig stor trivsel blant de vernepliktige, og jentene trives enda bedre enn guttene. Vi har vært veldig opptatt av at når vi bl.a. viser støtte til Soldataksjonen, som i 2016 skal ha tittelen «Gjensidig respekt – et felles ansvar», er det politiske signaler som går både fra meg og fra regjeringa, og er også tydelige signaler fra forsvarssjefen om hva som er akseptabelt og ikke akseptabelt i Forsvaret.

Vi er opptatt av at alle både skal trives og kunne utføre en god tjeneste, og ikke minst at ingen skal utsettes for mobbing, trakassering eller uønsket seksuell oppmerksomhet.

Olaug V. Bollestad (KrF) [10:21:53]: Jeg takker for svaret.

Vi trenger et forsvar, vi trenger et forsvar som også har en folkelig forankring, og vi trenger et forsvar som evner å rekruttere de beste og de mest motiverte. Jeg er glad for at holdningsendringer og etikk er på dagsordenen. Det kan ta tid, men jeg er glad for at man fokuserer på det, for også den menneskelige ressursen er kjempeviktig i Forsvaret, ikke bare teknisk utstyr.

Likevel trengs det også teknisk utstyr. Jenter er litt annerledes fysisk enn gutter, så mitt spørsmål er: Kan stats-

råden forsikre Stortinget om at Forsvaret også er forberedt på å tenke sanitærforhold, tenke uniformer, tenke at utstyret passer også til kvinner når de nå får plass – og en mye mer sentral plass – i det norske forsvaret?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [10:22:55]: Jeg vil uttrykke min fulle enighet med representanten Bollestad hva gjelder at det er soldatene, menneskene, som er den viktigste innsatsfaktoren i Forsvaret.

I Forsvaret gjennomføres det nå pilotprosjekter bl.a. med størrelsesregister. Det er viktig nettopp for å tilpasse den personlige bekledninga og utrustninga til at kvinner i all hovedsak er litt mindre enn menn, både hva gjelder høyde og vekt. De skal ha et tilpasset utstyr som gjør at de kan utøve tjenesten sin på en god måte. Det er også lagt ekstra vekt på de avdelingene der det er flest kvinner – at man går til de stedene først for å løse utfordringer knyttet til f.eks. sanitære forhold. Forsvaret har lagt en veldig god plan for dette, og det følges veldig nøye opp både av forsvarssjefen og meg, fordi vi begge ønsker at Forsvaret skal være klart til å ta imot flere kvinner.

Forsvaret har, som jeg sa, hatt kvinner i veldig mange år. Det er jeg veldig glad for, og veldig mange av dem representerer også rollemodeller og forbilder for andre kvinner. Da er det viktig å understreke også det at nær 90 pst. av jentene som gjennomfører førstegangstjeneste, trives i Forsvaret. Det er jeg glad for.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Line Henriette Hjemdal.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:24:17]:

«I 2016 skriver vi historie når vi til sommeren tar imot de første vernepliktige jentene til førstegangstjeneste etter ny lov om allmenn verneplikt.»

Dette er et sitat fra forsvarssjefens årstale denne uken, en uke etter at statsråden holdt sin tale. Men dette var også så godt som alt som ble sagt om dette temaet i forsvarssjefens årstale.

Kultur bygges, og den endres gjennom tydelig ledelse. Ja, vi har hatt en økende andel jenter i Forsvaret i mange år, kanskje lenger enn de fleste. Men nå står vi overfor en helt ny rekrutteringssituasjon. Mitt spørsmål til statsråden er da: Hvordan vil statsråden sikre at forsvarsledelsen er like tydelig som statsråden i dagens storting er på dette punktet?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [10:25:13]: Det er på mange måter historisk, selv om vi har hatt kvinner i Forsvaret i mange år, når vi nå gjennomfører en reform som betyr like rettigheter og like plikter. Det betyr også at et nesten enstemmig storting, med unntak av Kristelig Folkeparti, stilte seg bak en reform som på sikt vil bety at vi nok får flere kvinner inn i Forsvaret. Da er ledelse avgjørende, og det har forsvarssjefen også vært veldig tydelig på når han har snakket om disse tingene i mange andre fora enn i Oslo Militære Samfund. Uten tydelig ledelse kommer man ikke til å få endret holdninger og kultur, og uten at man tar fatt i f.eks. utford-

rende oppførsel på ledernivå, vil man heller ikke få løst det.

Der har Forsvaret jobbet mye med rapporteringslinjer for å sørge for at informasjonen kommer fram til lederne – at det ikke bare løses på et lavere nivå, men at det faktisk løstes opp for å klare å løse disse problemene – og man jobber hele veien, gjennom alle deler av utdanningssystemet, fra de laveste gradene til de øverste nivådannende utdanningene, med nettopp disse spørsmålene. Vi skal utdanne framtidens ledere i Forsvaret, og de må ha dette under huden.

Presidenten: Anniken Huitfeldt – til oppfølgings-spørsmål.

Anniken Huitfeldt (A) [10:26:35]: Kvinner trives i Forsvaret, og jeg vet at statsråden jobber veldig systematisk med å få flere kvinner til å avtjene førstegangstjeneste. Men når det gjelder denne saken med soldaten som ble beordret til å bade naken, er det kommet fram at befalet ikke handlet i strid med regelverket. Jeg tenker at dette er unge mennesker, og det er behov for klare regler. Det er ikke alltid det er nok å si at man skal ha beordringslinjer og jobbe med holdninger. Trenger vi ikke regler for hva som er rett og galt? Hvorfor sier regjeringa nei til et regelverk der vi forbyr befal å beordre vernepliktige av ulike kjønn til å bade nakne sammen?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [10:27:21]: La meg bruke bare litt tid på å rekapitulere saken. Den stammer fra 2011, og det var et befal som ble ilagt refs av Forsvaret nettopp for denne handlinga. Han beordret to kvinner i et større kull til å bade nakne. Dette var del av en øvingssituasjon, og det som i ettertid skjedde, var at befalet mente dette var uriktig, og i to omganger har en uavhengig klagenemnd behandlet saken. I den andre omgangen kom de til at man ikke kunne ilegge refs, og det var flere årsaker til det.

Når det er sagt, kan militære sjefers fortsatt refse uakt-somme og forsettlig handlinger som er brudd på militære tjenesteplikter. Det vil, som tidligere, være en konkret helhetsvurdering hvorvidt man i den konkrete situasjonen kan gjøre det eller ikke. Det vil altså si at skulle en tilsvarende situasjon oppstå igjen, vil det være en konkret bevisvurdering om den vil være grunnlag for refs eller ikke. Det mener jeg er viktig, for i tillegg til å jobbe med regelverket må vi jobbe med de tingene som skal til for å unngå at dette skjer igjen, og både forsvarssjefen og jeg har vært tydelig på at ingen skal måtte bade naken mot sin vilje.

Presidenten: Snorre Serigstad Valen – til oppfølgings-spørsmål.

Snorre Serigstad Valen (SV) [10:28:41]: Statsråden og jeg har i Stortinget hatt et felles engasjement for kvinnelig verneplikt i lang tid. Det er bra og viktig at hele befolkningen har de samme rettighetene og pliktene knyttet til forsvar av landet. Da må også alle føle seg velkomne og likebehandlet i Forsvaret.

Jeg har lyst til å følge litt opp spørsmålet fra Huitfeldt. I likhet med Huitfeldt tviler jeg verken på statsrådets engasjement eller oppriktige innsats for å sørge for å bekjempe seksualisert trakassering i Forsvaret, når det skulle forekomme. Men jeg opplevde ikke at statsråden helt svarte på spørsmålet fra Huitfeldt. Hvis det er slik at det oppstår usikkerhet i offentligheten rundt denne konkrete saken som er omtalt, og rundt regelverket, hvorfor kan ikke da statsråden bare ta initiativ til en oppklaring av regelverket slik at vi slipper lignende episoder i framtida?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [10:29:40]: Det vil alltid være sånn at ethvert regelverk, enhver instruks, vil ha mangler i den forstand at en aldri kan fange opp alle situasjoner. Det er nettopp derfor regelverket i dag er sånn at selv om man ikke eksplisitt har fastlagt noe som forbudt i en instruks, kan man likevel ilegge refselse dersom den konkrete situasjonen tilsier at man burde gjøre det. Det er en måte å fange opp nye situasjoner på, ting man ikke har tenkt på, som kan være grunn til å ilegge refselse selv om det ikke står i en instruks eller i et regelverk. Både forsvarssjefen og jeg har vært veldig klare i våre uttalelser rundt dette.

Det er også viktig å understreke at den viktigste jobben man gjør, er i forkant for å unngå at denne typen ting skal skje. Man skal bruke skjønn, man skal bruke sunt vett. Det opplever jeg at befalet i Forsvaret gjør, og det opplever jeg at soldatene våre gjør. De har et høyt refleksjonsnivå, og det er et viktig bidrag til å utvikle holdninger og ledelse i hele Forsvaret.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:30:54]: Mitt spørsmål går til næringsministeren.

Arbeidsledigheten i Norge stiger. Stadig flere familier rammes av ledighet. Mor, far eller begge mister jobben. Det er dramatisk for dem som rammes.

Norge har alle muligheter til å sette i verk tiltak for å begrense ledigheten. Men av en eller annen grunn har regjeringen en manglende vilje eller evne til å bruke motkonjunkturpolitikk. Senterpartiet er av motsatt syn. Når ledigheten stiger i en rekke bransjer, mener vi i Senterpartiet at en må ha en politikk for å motvirke ledigheten også på kort sikt. Vi har uløste oppgaver i Norge, og vi har ledig arbeidskraft. Vi må heller la folk gå på jobb enn å gå på Nav, og for å håndtere en ekstraordinær situasjon trengs en ekstraordinær innsats.

Vi har hørt mye snakk om en såkalt tiltakspakke, som visstnok skal være på 4 mrd. kr. Vi har ved flere anledninger etterlyst hva som nå er status for tiltakspakken. Hva slags tiltak inneholder den, og hvor stor er den nå? Det får vi altså ikke svar på av regjeringen. Det blir sagt at den er på 4 mrd. kr, men når vi ber om å få se de fire milliardene, er det ikke mulig. Det vi vet, er at for byggebransjen lå det opprinnelig inne en halv milliard til ekstraordinært vedlikehold i kommunene. Det ble først redusert til 200 mill. kr, og så til 0 kr, og det finnes altså ikke den kommunikasjonsavdelingen i dette land, i noe departe-

ment, som kan få 0 kr til å bli en gladsak for arbeidsledige håndverkere.

Stortinget forventer et svar på hva som ligger i tiltakspakken. Statsråden har vært klar på at den er på 4 mrd. kr, og at den nå rulles ut. Så mitt spørsmål er: Vil Stortinget få vite eksakt hva som ligger av ekstraordinære tiltak i tiltakspakken, og om disse summerer seg til 4 mrd. kr?

Statsråd Monica Mæland [10:32:50]: Tiltakspakken er på om lag 4 mrd. kr. Det betyr at de tiltakene som ble varslet i statsbudsjettet, ble noe endret i forbindelse med tilleggsnummeret, men tilleggsnummeret, altså asylsituasjonen, skaper jo også sysselsetting. Senest forrige uke hørte jeg om en produsent av senger på Sørlandet – Sørlandet er en landsdel som sliter i disse tider – som har fått masse bestillinger, fordi asylmottak trenger senger. Så helt konkret skjer det en rekke ting. Jeg foreslår at representanten går inn på Doffin og ser på de anbudene som nå sendes ut, fra Forsvaret, fra helseforetakene, fra kunnskaps- og universitetssektoren, på en rekke områder – for bygg, for rehabilitering. Vi skal få gjort masse viktig arbeid, og vi skaper arbeidsplasser raskt.

Men det er også viktig å si at Norge er i en omstilling. Vi må sørge for å ruste bedriftene for å møte fremtiden. Derfor er også de langsiktige tiltakene i statsbudsjettet en historisk satsing på samferdsel. Det gir selvfølgelig jobb til mange håndverkere og ingeniører, men det handler jo om å skape bedre framkommelighet for næringslivet. Reduserte skatter handler om å få ned kostnadsnivået og få det harmonisert med de landene vi konkurrerer med. Og vi har en historisk satsing på kunnskap og innovasjon innenfor høyskole- og universitetssektoren, men også næringsrettede virkemidler, slik at eksisterende bedrifter og nye bedrifter får hjelp.

Geir Pollestad (Sp) [10:34:23]: Statsråden har selv definert hva en tiltakspakke er ment som, på side 12 i sitt budsjett. Der står det at tiltakene skal være midlertidige og innrettet slik at de lett kan reverseres. Da er det litt underlig at vi nå får høre at asyltilstrømmingen er en del av en sånn pakke. Det er like underlig som når finansministeren skriver til Stortinget og peker på midlertidige tiltak, som er økt lærlingtilskudd og såkornfond for å få et beløp som er på 4 mrd. kr. Det virker her som om regjeringen leter i budsjettet og finner poster tilsvarende 4 mrd. kr. Men vi ber om å få se disse 4 milliardene – vil statsråden bidra til det? Er dette tiltak opp til 4 mrd. kr som er midlertidige, innrettet mot de områdene i landet som trenger det mest, og er de innrettet sånn at de lett kan reverseres, i tråd med det som regjeringen selv definerte som sin tiltakspakke? Eller er 4 mrd. kr bare noe som fins i regjeringens hode?

Statsråd Monica Mæland [10:35:25]: Jeg vet ikke hvor misforståelsen har oppstått, men det er jo slik at vi la fram et statsbudsjett med en tiltakspakke på 4 mrd. kr, tiltak som kan iverksettes raskt og gi rask effekt, og som også kan nedskaleres fort når det er grunnlag for det.

Så er det jo slik at det skjedde en del endringer. Vi måtte altså fremme et tilleggsnummer på grunn av en stor

asyltilstrømning. Da skjedde det også endringer i tiltakspakken. Men det vi sier, er at også asyltilstrømmingen og konsekvensen av denne gir arbeidsplasser. Det må jo være det som poenget, ikke hva man kaller det, men at det faktisk gir sysselsetting raskt, og det ser vi at også effekten av asylstrømmen gjør.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Janne Sjelmo Nordås.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [10:36:03]: Vi får nå daglige rapporter om økende arbeidsledighet. Det skjer stadig nye tiltak, sprer seg i flere bransjer enn petroleum. Samtidig får vi høre at det er svært få ledige jobber, altså står vi overfor en dramatisk situasjon for veldig mange familier rundt omkring i landet. Statsråden og flere fra regjeringen har referert til en tiltakspakke på 4 mrd. kr, men som foregående taler viste til, ble det ble kutt, bl.a. på 0,5 mrd. kr innenfor vedlikehold av bygg, engangstilskudd til vedlikehold og rehabilitering av skole- og omsorgsbygg. På samferdsel kuttet man mye av det som gikk på fornying – i stedet for de 200 mill. kr som skulle gå til fornying, ble det et kutt på 90 mill. kr. Og vedlikehold av riksveinettet på 340 mill. kr ble i stedet et kutt på mer enn 200 mill. kr. Ergo: Det er ganske store kutt i de 4 mrd. kr som en la fram. Kan statsråden mene at det er en god tiltakspakke når man ser så store kutt?

Statsråd Monica Mæland [10:37:25]: Det er ikke noen tvil om at regjeringens forslag til statsbudsjett og en tiltakspakke på 4 mrd. kr var det regjeringen ønsket å få vedtatt i Stortinget, men det er slik at vi fikk en veldig alvorlig asyltilstrømning som måtte håndteres, og som har en kostnadsside. Det må regjeringen ta på alvor, derfor ble det fremmet et tilleggsnummer. Men som jeg har sagt: Store deler av tiltakspakken står fast og er nå i ferd med å bli realisert, og det er også slik at vi får flere ansatte, flere i arbeid som en følge av asyltilstrømmingen.

Presidenten: Dag Terje Andersen – til oppfølgings-spørsmål.

Dag Terje Andersen (A) [10:38:11]: Det er ikke noen tvil om at det som ble foreslått av regjeringa, ble betydelig endret i Stortinget. Jeg synes det er veldig kreativt å kalle sånt som tilskudd til Steinerskolens musikklinje, dyrepolti i Stavanger og internasjonale sykkelritt i Norge for aktive arbeidsmarkedstiltak, og det var der endringene kom i Stortinget.

Men det er en veldig alvorlig situasjon. Vi har altså nå større ledighet enn på 20 år. Vi har passert land som Tyskland i ledighet, og det er på tide at regjeringa tar det på alvor. Det er en utfordrende situasjon, men nettopp derfor er det viktig at vi møter den med virkemidler.

Statsråden var tidligere inne på permitteringsregelverket, og sa at det var økt i fjor sommer. Sannheten er at regjeringa startet sin regjeringperiode med å kutte i permitteringsregelverket, samtidig som de varslet økt ledighet. Nå er vi tilbake der regjeringa startet. I og med det er en

rekke ordførere fra Møre og Romsdal her, kan de få lov til å ta med seg hjem og si til verftsindustrien som nå er rammet, at statsråden er villig til å se på permitteringsregelverket, sånn som næringa selv sier er nødvendig?

Statsråd Monica Mæland [10:39:26]: Ja, det er slik at permitteringsreglene ble endret da vi tiltrådte. Dette er endringer som også tidligere regjeringer har gjort når det har vært grunnlag for det, og det var det da. Så utvidet vi ordningen i fjor sommer fordi vi så en økende ledighet.

Det er slik med permitteringsregler at man kan ikke endre dem for enkeltbransjer eller enkeltbedrifter, man må gjøre det generelt. Vi trenger mobilitet i arbeidsmarkedet. Vi trenger at folk som mister jobben, søker seg ny jobb. Det er ikke slik at alle som mister jobben, skal tilbake i de selskapene hvor de nedbemannes. Veldig mange kommer ikke tilbake i selskapene. Da vil det være å gi falsk trygghet å utvide permitteringsordningene, for det vi vet, er at mennesker som er permittert, ikke er aktivt arbeidssøkende. Og vi har behov for at folk er aktive, at vi har mobilitet, og at flest mulig får seg ny jobb fortest mulig.

Presidenten: Hans Fredrik Grøvan – til oppfølgings spørsmål.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [10:40:32]: Mitt oppfølgings spørsmål går til samferdselsministeren.

I tider med økende arbeidsledighet har bruk av økt arbeidskraft og økte offentlige investeringer på områder som kan gi varige verdiøkninger, vært en ofte benyttet strategi fra det offentlige. Selv om det de siste to–tre årene har vært en kraftig økt satsing på nybygging og vedlikehold både på vei og bane, har Norge fortsatt et stort etterslep når det gjelder investering i infrastruktur. Det gjelder både nyanlegg og vedlikehold. Når vi nå ser at ledighetstallene nærmer seg 5 pst. – kanskje 6 pst. – i deler av landet i løpet av 2016, hvordan ser statsråden på at en i enda større grad enn det en har fått til gjennom vedtatt budsjett for 2016, legger opp til økte investeringer i ny og gammel infrastruktur for å motvirke den økte ledigheten i vårt land?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [10:41:41]: Det er ingen tvil om at nettopp samferdselssektoren er veldig godt egnet til å kunne sysselsette folk raskt, fordi mange vedlikeholds- og fornyingsprosjekt ikke trenger mange års planlegging, men kan igangsettes så fort pengene er der. Det er nettopp derfor regjeringen har foreslått, og sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre fått flertall for, å øke vedlikeholdsbudsjettene så kraftig som vi har. I 2011, 2012, 2013 og i forslaget til 2014 fra de rød-grønne var vedlikeholds- og fornyingsbudsjettet flatt på rundt 5 mrd. kr. I 2016 er det på over 9 mrd. kr. Så bare der har du altså en pakke på 4 mrd. kr mer enn det som var vanlig.

I tillegg har det blitt flyttet penger. Det er riktig, sånn som også næringsministeren påpekte, at det ble flyttet penger internt i budsjettet i budsjettforliket. Men det er altså ikke mindre sysselsetting om du tar vekk litt penger fra vedlikehold og gir dem til rassikring, sånn som Kristelig Folkeparti fikk til. Det blir ikke mindre sysselsetting

om man tar litt penger fra normalt veivedlikehold og heller bygger sykkelveier, sånn som Venstre fikk fram. Sysselsettingseffekten av de pengeflyttingene er ikke en reduksjon, men de går inn på litt andre områder. Der har dagens flertall fått til en kraftig satsing totalt sett på samferdselssektoren som også gir økt sysselsetting.

Presidenten: Pål Farstad – til oppfølgings spørsmål.

Pål Farstad (V) [10:42:56]: Spørsmålet mitt går til næringsministeren.

Prisen på olje i forhold til prisen på laks som vi nå opplever, står på mange måter som en symbolsk hendelse for den omstilling vi befinner oss i, noe som også bekreftes av finansministeren i Dagens Næringsliv, hvor hun sier at vi skal til noe nytt, og at produksjonen av olje og gass vil falle raskere enn ventet.

Nå er næringsministeren verken ansvarlig for olje eller fisk, men hun forvalter en rekke virkemidler, fra forskning til Innovasjon Norge, Investinor og Argentum, som alle fortsatt investerer langt mer i olje og gass enn i det nye og fornybare. Spørsmålet mitt blir derfor følgende: Hvordan vil næringsministeren bidra til å stimulere nye næringer og det vi skal leve av i framtiden, gjennom de virkemidlene som er under hennes departement?

Statsråd Monica Mæland [10:43:59]: Bare for å være tydelig på det: Norge kommer til å leve lenge av og med olje og gass fortsatt, og veldig mange mennesker kommer til å jobbe innenfor den sektoren. Derfor er det riktig både å investere og å forske og utvikle også innenfor olje og gass. Men det er slik at vi har behov for nye arbeidsplasser, og derfor er noe av det viktigste vi gjør nå, å sørge for at flere etablerer egen bedrift med vekstambisjoner. Vi trenger nye arbeidsplasser som betaler skatt, og som skaper verdier. Hver arbeidsplass vi mister innenfor olje- og gassektoren, skaper verdier for mellom 8 og 10 mrd. kr. Det er verdifulle arbeidsplasser som må erstattes, og derfor er gründerpolitikk så viktig. Det kommer ikke istedenfor å satse på det etablerte, det kommer i tillegg.

Presidenten: Siv Elin Hansen – til oppfølgings spørsmål.

Siv Elin Hansen (SV) [10:45:03]: Med økende arbeidsledighet kastes familier ut i usikkerhet og en tøff økonomisk situasjon. Norges posisjon svekkes, og i høst fikk vi se en regjering som valgte å møte økende arbeidsløshet med å kutte i sin egen tiltakspakke mot arbeidsledighet, istedenfor å sette opp tempoet. Det haster stadig mer nå. Både samferdselsministeren og næringsministeren har tidligere i dag snakket om viktigheten av tiltak som kan iverksettes raskt, og kommunene er områder hvor dette er mulig. Synes statsråden det er klokt å kutte mange hundre millioner kroner på tiltak for sysselsetting i kommunene i en tid med økende sosial uro og ledighet?

Statsråd Monica Mæland [10:45:46]: Jeg blir litt forundret over spørsmålet. Det er jo slik at regjeringen har

fått vedtatt et ekspansivt budsjett. Det er slik at regjeringen bruker mer penger i budsjettet enn det opposisjonen ønsket. Det er også slik at regjeringen la på bordet en tiltakspakke som var større enn det opposisjonen faktisk selv foreslo. Så det er altså slik at regjeringen bidrar mer aktivt enn det opposisjonen ønsket. Det er egentlig ikke et spørsmål om å ønske eller ville, vi må ta ansvar for den situasjonen vi er i og var i, vi må håndtere en flyktningssituasjon, men den gir også arbeidsplasser.

Presidenten: Vi går da videre til neste hovedspørsmål.

Pål Farstad (V) [10:46:37]: Spørsmålet mitt går til næringsministeren, igjen.

Episode 2 går nå i TV-serien «Gründerne» på NRK. Bakgrunnen for serien er at så mange som en halv million nordmenn bærer på en drøm om å starte for seg selv og teste ut en idé. Serien handler rett og slett om hva det er som skal til for at flere som har en idé, skal omsette dette i konkrete initiativ og ikke minst ha mot til å skape en arbeidsplass for seg selv og noen til. I en tid med behov for omstilling og økende ledighet trenger Norge virkelig at flere realiserer gründerdrømmen, som vi var inne på tidligere her også.

Ferske tall fra SSB viser at antall ledige med universitets- og høyskoleutdanning økte med 13 pst. fra november 2014 til november 2015. Spesielt gjelder dette for oljefylket Rogaland, hvor ledigheten er doblet i denne gruppen. Men også i andre fylker langs kysten – inkludert mitt eget, Møre og Romsdal – ser man en liknende utvikling.

Vår felles utfordring er å legge til rette for å bruke den høykompetente arbeidskraften som nå mister jobben for å få til et grønt skifte og skape nye bedrifter og arbeidsplasser der gamle forsvinner.

Regjeringen har lagt fram en gründerplan. Det er bra. Imidlertid mangler planen tiltak på vesentlige områder, som et samlet storting har bedt næringsministeren og regjeringen om, nemlig en gjennomgang av enkeltpersonforetaks rammevilkår, som skattemessige betingelser, sosiale rettigheter, forenklingstiltak, tilgang på kapital og det offentlige virkemiddelapparatets innretning og innsats med sikte på senere å fremme konkrete forslag til forbedringer.

Så spørsmålet er: Når kan vi forvente konkrete forslag til forbedringer når det bl.a. gjelder de skattemessige betingelsene og sosiale rettigheter for gründerne og enkeltpersonforetak, som et samlet storting har bedt om?

Statsråd Monica Mæland [10:48:43]: Spøreren og jeg er helt enige om viktigheten av å få flere gründerne, og jeg gjentar spesielt gründerne med vekstambisjoner. Vi trenger noen som tør og kan og vil skape mange arbeidsplasser til erstatning for de mange arbeidsplassene vi nå mister innenfor olje- og gasssektoren. Derfor har regjeringen fra dag én satset på gründerne, satset på virkemidler som skal bidra til at flere både tør og vil starte egen bedrift. Det er jo sørgelig, men sant at Norge de ti siste årene har opplevd at antall gründerne har gått ned. Vi har altså ikke i gode tider forberedt oss godt nok på vanskeligere tider. Det gjør vi nå noe med.

Så er det jo riktig at det er en rekke virkemidler som henger sammen. Jeg kan forsikre at det skjer forenklinger hele tiden, som kommer gründerne og småbedrifter til gode. Det skal bl.a. settes ned et ekspertutvalg som skal se på aksjeloven. Det er slik at 77 pst. av AS-ene har færre enn fire ansatte, og 93 pst. har færre enn fire eiere. Poenget er at det er veldig, veldig mange små aksjeselskaper, og det er viktig at vi får på plass et regelverk som også passer for dem.

Så skjer det et arbeid innenfor andre departementer. Når det er spørsmål om både skatter og sosiale rettigheter, er det som kjent ikke Nærings- og fiskeridepartementet som er ansvarlig for det. Men det skjer et arbeid i flere departementer for nettopp å kunne levere bedre betingelser til gründerne.

Pål Farstad (V) [10:50:19]: Jeg takker for svaret. Jeg er enig i at det har skjedd flere positive ting de siste to årene.

Når det gjelder forståelsen av gründerne og selvstendig næringsdrivende: De sosiale rettighetene er forbedret – det er riktig – men det gjenstår mye. Vi har fått på plass en presåkornordning og nye såkornfond, og regjeringen skal komme tilbake med ulike modeller for skatteincentiver. Det er viktig og det er riktig at det kommer nå. Jeg tør si at alt dette kommer på plass takket være initiativ, saker og påtrykk fra Venstre. Spørsmålet mitt er derfor: Hvilke nye, konkrete egne initiativ vil næringsministeren fremme for økt gründerkap og en enklere hverdag for småbedriftene, slik at de kommer seg videre og får etablert flere nye arbeidsplasser?

Statsråd Monica Mæland [10:51:28]: Jeg er glad for det gode samarbeidet med et flertall på Stortinget for å få på plass en best mulig gründerpolitikk. Dels har regjeringen selv foreslått styrkinger, bl.a. gjennom gründerplanen, hvor vi bevilger 400 mill. kr mer i år enn i fjor nettopp for å få flere gründerne fram. Det kommer selvfølgelig fortsatt til å komme forslag gjennom budsjettarbeidet, men jeg tror for min del at noe av det viktigste vi kan gjøre nå, er å se nettopp på selskapsretten, på lover og regler. Det er komplisert. Det at man har en god idé, betyr ikke at man kjenner lover og regler, at man forstår en forretningsplan, at man vet hvordan ting piloteres. Vi trenger både nettverk, kunnskap og enklere regelverk som kan treffe gründerne og de små bedriftene.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Odd Omland.

Odd Omland (A) [10:52:34]: Statsråden har vært opp-tatt av kvinners posisjon i næringslivet, men hva tenker statsråden om kvinnelige gründerne? Mens vi satset på målrettede ordninger gjennom virkemiddelapparatet for å sikre kvinner større innflytelse i næringslivet når det gjelder både Innovasjon Norge og Siva, har regjeringen også på dette området etablert mer generelle ordninger. I opposisjon mente Høyre og Fremskrittspartiet at kvinnesatsing i større grad skulle overlates til næringslivet.

Regjeringen har utviklet Sivas program Kvinnoasjon, som rettet seg nettopp mot kvinnelig entreprenørskap. Kan statsråden utdype hva regjeringen konkret vil gjøre for å løfte fram kvinnelige gründere?

Statsråd Monica Mæland [10:53:28]: I gründerplanen som ble lagt fram i oktober, er satsingen på kvinnelige gründere veldig tydelig. Det er egne programmer, egne nettverk for kvinner. Vi vet at bare én av fire gründere er kvinne. Det er en situasjon som har vært i lengre tid, og det er klart at vi må prøve å få fram tiltak som kan bidra til at flere kvinner blir gründere og starter egne arbeidsplasser.

Jeg har deltatt på bl.a. Innovasjon Norges kåring av årets gründerkvinner. Det er en viktig kåring fordi det får fram gode forbilder. Det er også en arena hvor kvinnelige gründere møtes og utveksler erfaringer. Kvinner tenker kanskje annerledes enn menn, og derfor er denne type nettverk veldig riktig.

Det står ikke i motsetning til det å satse på de landsdekkende ordningene. Det er ikke sånn at jo mindre geografisk og mer tematisk avgrenset en ordning er, jo mer treffer den. Jeg tror på landsdekkende, generelle ordninger, som hele landet inviteres til å søke på. Slik får vi fram de beste ideene og de beste prosjektene.

Presidenten: Ketil Kjenseth – til oppfølgingsspørsmål.

Ketil Kjenseth (V) [10:54:49]: I går hadde vi over 100 gründere, sosiale entreprenører, designere, bedriftsledere, frivillige og innovatører i det offentlige på besøk her i Stortinget. Mottoet var «Guts to Change». Felles for dem alle er at de ser på migrasjon i Europa og Norge som en mulighet og ikke som en krise. Flere av dem har allerede skapt seg en arbeidsplass for seg og noen til, gjerne en innvandrer.

Design av produkter er velkjent. Nå kommer design av tjenester. Sammen med delingsøkonomi og ny teknologi vil det vokse fram en helt ny næring, og med det mange nye arbeidsplasser. Noen kaller det remiks, jeg tror vi må over på «nymiks».

Et tema som mange løftet fram i går, var statlige bidrag til innovasjon og gründerkap knyttet til velferd og integrering. Hvordan kan vi raskere ta i bruk ny teknologi for å få ressursene til å finne hverandre? Ett av forslagene var en større offentlig anbudskonkurranse der kommuner, private og frivillige aktører utfordres til å finne sammen i konkurranse om prosjekter initiert og koordinert av staten.

Har statsråden en plan for gründerkap og næringsutvikling knyttet til tjenesteinnovasjon og delingsøkonomi i offentlig sektor?

Statsråd Monica Mæland [10:55:56]: Ja. Jeg har ansvaret for offentlige innkjøpsregler. Der har vi gjort en rekke forenklinger. Det gjorde vi i fjor, men vi kommer nå med – jeg hadde nær sagt – en ny lov om offentlige innkjøp. En av de tingene jeg ønsker å oppnå, er en større grad av innovasjon, en større grad av mangfold blant dem som kan levere til det offentlige. Det er i dag veldig rigide regler, noen har kalt det et monster, og vi må gjøre det vi kan

for å forenkle, slik at flest mulig kan levere til det offentlige. For det er helt klart at det offentlige har stor makt ved sine årlige innkjøp for om lag 430 mrd. kr. Det betyr mange varer og tjenester for private aktører. Vi har også egne programmer, som vi også har styrket, og som går ut på å skape innovasjon i offentlige tjenesteanbud.

Så her skjer det mye, og her må det skje enda mer for å gjøre kjent de nye reglene når de kommer på plass.

Presidenten: Kjell Ingolf Ropstad – til oppfølgingsspørsmål.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:57:05]: Det er et viktig fokus på den økende arbeidsledigheten, og den må møtes på mange fronter. Jeg er glad for at Venstre tar opp spørsmålet om hvordan vi kan hjelpe gründerne lettere i gang, for situasjonen er annerledes. Det er mange flere mennesker med høy kompetanse som har mistet jobben, og en vet at ut fra mange av de teknologibedriftene som nå må si opp folk, er det mulighet for at det springer ut nye ideer, nye bedrifter og enda flere arbeidsplasser.

Men vi får tilbakemeldinger om at det er flere som sliter med regelverket i Nav, for når de har mistet jobben og ønsker å starte en bedrift, så mister de dagpenger. Regelverket sier at det skal være mulighet for å kunne starte opp en bedrift og parallelt få dagpenger. Og det sier seg selv at hvis en ikke jobber i Statoil og får en god sluttpakke, er det mer fristende å sitte og motta dagpengene, i påvente av å søke på en vanlig jobb, enn å starte opp en egen bedrift og miste dagpengene.

Dette er ett eksempel på regelverk som er utfordrende for mange. Er dette noe næringsministeren, i samarbeid med arbeidsministeren, ser på, for å sikre at vi får ideene ut, slik at det skapes bedrifter og nye arbeidsplasser?

Statsråd Monica Mæland [10:58:10]: Det er for det første slik at de påfyll vi gjør på ordningene i Innovasjon Norge, først og fremst, nå ser ut til å virke. I de områder av landet hvor arbeidsledigheten stiger mest, er også etterspørselen etter Innovasjon Norges ordninger stor, og vi så i høst at Innovasjon Norge gikk tom. Da gjorde vi noe med det, og det er en situasjon vi fortløpende må vurdere, for det er ganske riktig slik at mange kloke hoder vil kunne være i stand til å skape spennende bedrifter og nye produkter og tjenester.

Så er det slik at Nav har en ordning der en kan søke om å få beholde dagpengene i ni måneder hvis en ønsker å bli gründer. Er det en god ordning? Jeg tror det er en ordning som er altfor lite kjent, og jeg skal følge opp med arbeidsministeren. Statsministeren varslet jo også i spørretimen i forrige uke at man skulle se på lengden, altså om ni måneder var tilstrekkelig, og om man skulle utvide den noe. Det er noe arbeidsministeren ser på, og jeg skal følge opp spørrerens anmodning.

Presidenten: Geir Pollestad – til oppfølgingsspørsmål.

Geir Pollestad (Sp) [10:59:24]: Statsråden omstiller seg raskt i dag. Det ene minuttet er det at tiltakspakken er

på 4 mrd. kr, i neste øyeblikk er det at regjeringen ønsket en tiltakspakke på 4 mrd. kr. Det er forvirrende.

Men det er ikke bare statsråden som skal omstille seg. Også mange som blir ledige i Rogaland, ønsker å omstille seg, å starte for seg selv. Innovasjon Norges nestkommanderende i Rogaland kunne den 12. januar fortelle en samlet rogalandsbenk at de har mindre penger til etablerertilskudd til gründere i 2016 enn det de hadde i 2015. På hvilken måte mener næringsministeren at regjeringen med dette svarer på behovene i Rogaland, med en sann politikk?

Statsråd Monica Mæland [11:00:11]: Det høres veldig rart ut, i og med at regjeringen jo har økt Innovasjon Norges rammer med flere hundre millioner kroner. Jeg kan ikke svare når det gjelder fordelingen og den opplysningen spøreren har fått, men jeg kan i aller høyeste grad følge det opp, for vi har altså tildelt mer – betydelig mer – penger til Innovasjon Norge i år enn det de fikk i fjor.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:00:51]: Mitt spørsmål er til samferdselsministeren.

Marsjordren fra klimaforhandlingene i Paris er at alle land må gå hjem og gjøre mer for å kutte utslippene før 2020, og før 2030. Men i Aftenposten på mandag kom det fram at klima- og miljøminister Vidar Helgesen ikke vil love nedgang i klimagassutslippene de kommende årene og dermed legger opp til å bryte Stortingets klimamål. Det klimaministeren sier, er:

«Utslipsreduksjoner de neste to årene påvirkes ikke av beslutninger som denne regjeringen gjør.»

Det er selvsagt feil, men la meg for et øyeblikk ta uttalen på alvor. Logikken hans er som følger: Beslutninger denne regjeringen tar, vil først og fremst påvirke utslippene langt fram i tid. Og i en del saker er jo dette riktig. Blant annet er dette grunnen til at vi allerede nå må slutte å investere i infrastruktur som skaper klimagassutslipp, dersom vi skal nå nullutslippssamfunnet i god tid før 2050.

Klimaminister Helgesen omtaler seg selv i Aftenposten som «flymisbruker» og sier at han har dårlig samvittighet for flyreisene sine. Der treffer han «spot on», for klimaeffekten av norske reisevaner har nemlig blitt undersøkt av forskere på CICERO. Forskningen viser at flyreiser står for over halvparten av den totale klimaeffekten av reisene til oss nordmenn. Årsaken er for det første at fly er det mest forurensende av transportmidlene per personkilometer, og for det andre at vi reiser langt når vi reiser med fly.

Ta Gardermoen: I 2002 hadde flyplassen 13 millioner passasjerer, i 2014 var tallet økt til 24 millioner. Nå bygges flyplassen ut. Men dette er ikke nok for NHO Luftfart, som vil at det i tillegg til dagens to rullebaner skal bygges en tredje, sånn at trafikken skal kunne vokse mer. Da spør jeg samferdselsministeren: Mener han at en utbygging av en tredje rullebane på Gardermoen vil bidra til å øke eller redusere klimagassutslippene?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:02:52]: I diskusjonen om bedre miljø og bedre klima må vi ha fokus på at vi

fortsatt skal ha en transportsektor i landet og i verden som fungerer, som gjør at folk er mobile, fordi folk skal til og fra arbeidet, fordi folk liker å reise og fordi folk skal benytte seg av kulturtilbud – på så mange måter. Jeg legger opp til at den infrastrukturen vi bygger nå, altså den fysiske vei-, bane-, luftfarts- og havneinfrastrukturen som bygges, primært kommer til å bli benyttet av lavutslipps- eller nullutslippsfartøy.

Det gjelder også på veiene våre. Nå ser vi en enorm utvikling av elbiler og lavutslippsbiler. Når vi sitter og diskuterer ferjefri E39, når vi skal bygge den ut, når vi skal bygge ut E18, E6 og alle de andre veiene, er det feil å ta utgangspunkt i at det er fossilbiler som kjører på dem, når vi ser hvilken vei verden går. Men dette kommer ikke til å være endret i morgen, og det er det Vidar Helgesen påpeker. Det er viktig å ha en langsiktig strategi som gjør at en ender opp der en skal.

Det samme gjelder for jernbane. Vi skal elektrifisere flere jernbanestrekninger, vi skal bygge ut dobbeltspor, vi får flere avganger. Allerede nå er det over hundre flere avganger fra Oslo S sammenlignet med da Heikki Eidsvoll Holmås satt i regjering. Det gir folk et bedre alternativ til ikke å måtte benytte individuell persontransport, men reise kollektivt – og et bedre tilbud. Vi har firedoblet bevilningene til kollektivsatsingsmuligheter i Oslo, f.eks. Det gir også bedre muligheter.

Når det gjelder satsing på elbiler, er det for nettopp den typen lavutslipps- og nullutslippsbiler vi har videreført de avgiftsfordelene som har vært, i tillegg til at vi har gitt nye avgiftsfordeler til «plug-in» hybridbiler.

Når det gjelder luftfart: Klimaministeren og jeg skal på fredag være med på et stort arrangement på Gardermoen for å markere at nå begynner en å servere, å fylle, biodrivstoff til de flyselskapene som ønsker det. Det samme i går – jeg var med da Tine markerte at de nå skal bytte ut sin bilpark, slik at de kan ha biodrivstoff på alle sine biler. Det har en CO₂-effekt, men ikke minst gjør det noe med luftforurensingen i byene. Da handler det om å velge de gode virkemidlene. Om resultatet kommer i morgen eller et år fram i tid – det viktigste er å få næringslivet med på laget, og å få folk flest med på laget, sånn at de langsiktige resultatene kommer på plass.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:05:03]: Jeg merket meg at samferdselsministeren ikke svarte på spørsmålet mitt, om han mente at en utbygging av en tredje rullebane på Gardermoen vil bidra til å øke eller redusere klimagassutslippene, så jeg skal gi ham en ny sjanse. Men jeg føler at han ikke tar inn over seg realiteten her, nemlig at vi må drastisk redusere utslippene fra alle rike land om vi skal ha en sjanse til å nå målet om ikke å øke temperaturen på jorden med mer enn 1,5 grader, og det må skje fort.

Det er bra at samferdselsministeren ser på teknologiske løsninger som kutter utslipp fra fly. Det er bare å merke seg at fly er mer effektive enn før, og det er bra med biodrivstoff som erstatning for fossilt drivstoff til fly, men det vil altså ikke fjerne alle utslipp. Det er fordi fly er annerledes enn andre transportmidler, fordi kondensstriper og fjærskyer dannet av kondensstripene har en oppvarmingseffekt

som anslås å være like stor som CO₂-utslippene. Derfor vil ikke fornybart drivstoff ta oss helt til målet.

Derfor spør jeg igjen: Hva vil samferdselsministeren gjøre hvis han ønsker å redusere omfanget av flytrafikken? Hva er alternative virkemidler for å redusere omfanget av flytrafikken, dersom man bygger ut flere rullebaner på Gardermoen?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:06:19]: Jeg ga i mitt første svar en veldig god oversikt, mener jeg selv, over hvordan framtidens kjøretøy, inklusiv fly, kommer til å være. Jeg nevnte ikke skip, men der ser vi også hvordan hydrogen og eldrift brukes i stadig større grad. Men der biodrivstoff, i hvert fall inntil nå, ble oppfattet som et klimavennlig drivstoff, til og med av SV, ser jeg at det plutselig ikke gjelder for flytrafikken. Men ved at vi sørger for at en har andre energiformer, andre typer motorer i kjøretøyene, får en i stor grad eliminert CO₂-problematikken fra de kjøretøyene, og derfor mener jeg det er feil å si at vi skal la være å bygge ut fysisk infrastruktur på landjorda bare fordi dagens kjøretøy utgjør en CO₂-utfordring. Dermed ligger det implisitt i det svaret at når en får tatt i bruk biodrivstoff, og når en kommer enda lenger fram i tid på typer fly, er altså ikke klimautfordringene et problem på samme måten. Derfor vil det være feil å la være å bygge ut en tredje rullebane.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Snorre Serigstad Valen.

Snorre Serigstad Valen (SV) [11:07:24]: Dersom biodrivstoff var et tilstrekkelig virkemiddel for å redusere klimagassutslippene fra flysektoren, ville jo ikke regjeringen ha innført en flyseteavgift. Den er innført for at folk skal fly mindre og for å avvenne flymisbrukere, som klimaministeren ville sagt. Kjenner jeg samferdselsministeren rett, ønsker ikke han å hindre folk i å reise, det sa han jo i sitt svar også. Det gjør han rett i. Miljøpolitikken bør være en kombinasjon av pisk og gulrot. Jeg er glad for flere togavganger. Derfor har jeg også lyst til å spørre samferdselsministeren litt mer om det.

Et godt alternativ til fly, også på lengre strekninger, er lyntog. For å styrke togets konkurranse mot fly må helt åpenbart flere nye togstrekninger bygges for minst 250 km/t for å kunne inngå i et framtidig lyn-tognett. I Norge er det tre innenlandsruter som havner på den europeiske topp 20-lista over flystrekninger, både Oslo–Stavanger, Oslo–Bergen og Oslo–Trondheim.

Mitt spørsmål er derfor: Mener statsråden at lyntog er et godt alternativ for å avvenne flymisbrukere, eller har statsråden andre virkemidler på lager?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:08:32]: Vi satser på mange ulike områder. Vi har unnlatt å gjøre samferdselspolitikken til et valg om enten vei eller jernbane, om enten by eller land. Vi satser mer på alle disse områdene fordi en trenger ulike løsninger i ulike områder. Folk har også ulike reisebehov. Men jeg bare nevner at sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre har vi økt jernbanebudsjettet

med over 50 pst. siden regjeringsskiftet. Det betyr at det er 6 mrd. kr mer i året til Jernbaneverket nå enn det var i 2013. Hvis vi skulle gått ned på det nivået som Nasjonal transportplan hadde lagt opp til på jernbanesatsing, måtte vi kutte i jernbanebudsjettet med 2,5 mrd. kr. Jeg mener det viser at vi satser mer på jernbane for å gi folk det alternativet. I tillegg satses det mer på kollektivt i byene og hele den pakken der. Men det er litt rart at SV drar opp lyntog her som et eget argument når forrige regjering la vekk lyn-togplanene som Hallgeir Langeland var en eksponent for. I så fall burde en tatt et oppgjør internt i egen leir før en begynner å kjeft på dagens regjering.

Presidenten: Janne Sjelmo Nordås – til oppfølgingsspørsmål.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [11:09:41]: Jeg er vel blant dem som noen vil velge å karakterisere som en «flymisbruker», men det er av den enkle årsak at andre alternativ tar for lang tid. Og noen av oss kommer vel til å være i den situasjonen i framtiden også. Landet vårt er langt, og det er krevende å bygge infrastruktur som har en sånn kapasitet og som kan reise så raskt, at det kan erstatte fly.

Jeg har lyst å utfordre ministeren litt på det med biodrivstoff og «biofuel», for nå står vi overfor muligheten til å bruke «biofuel». Men det er viktig at det blir raskt innført, og at vi greier virkelig å sette opp tempoet når det gjelder å få flere flyselskaper til å bruke det. Det er også viktig at man får flere elferger, og at man bruker lavutslippsteknologi eller nullutslippsteknologi i både sjøfarten og veisektoren.

Ser statsråden noen mulighet for at vi kan initiere en raskere utbygging av den infrastrukturen som trengs for å ta i bruk den typen drivstoff og lavutslipp- og nullutslippsteknologi?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:10:50]: Når det gjelder bruk av biodrivstoff på flyplasser, har Avinor her vist at de setter seg i førersetet og setter i gang et arbeid – ikke bare setter de i gang et arbeid, men på fredag vil de åpne tankanlegget for nettopp å kunne tilby det.

Så er det viktig å huske at vi ikke kan tvinge en aktør til å bruke det, men vi kan stimulere og legge til rette for det. Det gjør en bl.a. gjennom avgiftsregimet.

Gjennom Enova pågår det på et bredt spekter av områder et arbeid for å gjøre alternative drivstoff tilgjengelige. Men målsettingen må likevel være at det er markedet som til slutt står for ladestasjoner, biodrivstoff, hydrogen og den typen ting – ikke at alt skal ende opp med at en har en statlig etat som på en måte skal være framtidens bensinstasjonskjede. Det er nettopp sånn Enova jobber: De ser på hvordan de kan få markedet selv til å ta ansvar, men de bidrar til en overgang, med f.eks. ladestasjoner.

Vi ser at det de siste ukene har blitt ny fart i diskusjonen om hydrogen ved at noen av de hydrogenbaserte selskaperne har fått god kursutvikling på børsen. Det viser jo at også investorer synes dette er et interessant marked å hoppe inn i. Det er jo det beste av alt, at kapitalkreftene ser at det er penger å tjene på alternative drivstoff.

Presidenten: Abid Q. Raja – til oppfølgingsspørsmål.

Abid Q. Raja (V) [11:12:14]: En stor andel av trafikken på Gardermoen er trafikk som går mellom Gardermoen og byene i Sør-Norge. Samfunnet må omstille seg i en grønnere retning, og noe av det som forurensner mest, er flytrafikk. Vi må derfor gjøre det mer attraktivt å benytte mer miljøvennlige transportmidler mellom de store byene våre.

På Østlandet bygger vi nå et intercitysystem som utvider bo- og arbeidsregionene. Høyhastighetsdiskusjonen er interessant, og statsråden kom så vidt inn på dette i sitt svar til representanten Serigstad Valen, men jeg vil bringe det litt videre:

Ser statsråden om vi kunne ha bidratt til å redusere behovet for en tredje rullebane, og hvordan planlegger statsråden og denne regjeringen – i motsetning til den forrige regjeringen – for at vi kan få til en høyhastighetsbane i framtiden mellom de store byene i Norge, slik at dette i framtiden kan være det foretrukne reisealternativet mellom de større byene i Norge?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:13:09]: Her er det flere diskusjoner som vever seg inn i hverandre: Det med å redusere reisetiden er viktig for regjeringen, når vi tenker på både vei og jernbane og andre alternativer, nettopp fordi folk skal bruke mindre tid på transport og mer tid på destinasjonene. I den forbindelse ønsker vi når det gjelder pendling – altså de jobbreisene folk tar – å fokusere på å redusere reisetiden på den turen en tar 200 ganger i året, ikke den turen en tar én gang i året. Da får en mest klimaeffekt, mest miljøeffekt og størst tidsbesparelse.

Men når vi diskuterer Gardermoen, er det for meg også viktig å understreke at Gardermoen er mer enn en flybase for dem som skal til Stavanger, Bergen og Trondheim. Vi ønsker å utvikle Gardermoen til å være en slags nordisk «hub» for folk som skal mellom destinasjoner også, sånn at hvis f.eks. asiater skal til USA, vil jeg heller at de mellomland på Gardermoen enn på kontinentet. Sånn sett vil en tredje rullebane være viktig for å kunne gi et bedre tilbud. Det er også forenklet transfer og hele den pakken en viktig del av. Da synes jeg det også er bra at Gardermoen viser seg å være en miljøflyplass framfor noen annen.

Presidenten: Magne Rommetveit – til oppfølgingsspørsmål.

Magne Rommetveit (A) [11:14:29]: Eg er heilt einig i det statsråden seier om Gardermoen som ein viktig «hub». Og for dei av oss som kjem reisande frå allslags plassar i landet, er Gardermoen ein plass ein av og til må til. Men hadde ikkje Gardermoen vore der, og hadde ikkje Gardermoen fungert så godt som den flyplassen gjer, er det mange av oss som bur rundt omkring i landet, som hadde slite. Eg trur òg at når den T2-utbygginga som no er i gang, er ferdig, vert det kjempegreier.

Statsråden sa at avgiftssystemet kan bidra til å fasa inn biodrivstoff i luftfarten. Mitt spørsmål er då: Kan det skje på ein sånn måte at me kan sleppa flypassasjeravgift eller flyseteavgift – det vert kalla litt forskjellige ting? Kan det

vera ein betre måte – sånn statsråden ser det – til å få betre miljø i lufta?

Statsråd Ketil Solvik-Olsen [11:15:37]: Når det gjelder flyseteavgiften, var det et resultat av budsjettforhandlingene i Stortinget. Finansministeren jobber nå med å ha den saken på høring, og så vil en ut ifra høringsinnspillene se hvordan den avgiften skal håndteres videre.

Det viktige er at man f.eks. når det gjelder diesellastebiler, har fått en avgiftsfordel på biodiesel, fordi autodieselavgiften er ganske høy. Det har ført til at biodiesel har en avgiftsfordel på kr 4,34, hvis jeg ikke husker helt feil. Det gjør at det er en sterk stimulans for lastebiltransport i byer til å kjøre på biodrivstoff. Det gjør noe med både luftkvaliteten og CO₂-utslippene.

Når det gjelder den debatten som vi nå er i, har vi f.eks. sett at da vi økte antallet avganger på Sørlandsbanen fra fire til syv opp til Egersund, har Sørlandsbanen faktisk fungert mer som et flytog til Gardermoen. Antallet avganger og billetter løst mellom Egersund og Gardermoen har økt kraftig etter at de fikk økt frekvens på avgangene. Det viser at folk er opptatt av å ha en funksjonell og god reisehverdag. De kunne gjort som før, kjørt til Sola og flydd til Gardermoen, men nå tar de toget til Gardermoen og flyr ut i verden – og det unner jeg dem.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Anniken Huitfeldt (A) [11:17:00]: Mitt spørsmål går til forsvarsministeren.

Nylig holdt forsvarsministeren en tale i Oslo Militære Samfund – en tale der hun avlyste Høyres valgkamplofter om mer til forsvar og snakket om endringer innenfor de rammene som er satt, og at finansministeren ikke kan gi henne alle de pengene hun ønsker seg.

Tidligere forsvarssjef og Høyre-venn Sverre Diesen sa om talen at den var et forsvarspolitisk tilbaketog, og Høyre-vennen Janne Haaland Matlary var ikke mindre streng i sin karakteristikk og kalte det traurig lesning.

Forsvarsministeren lovte hundrevis av millioner ekstra til Forsvaret før valget, og da hun tok over, fortsatte hun å øke forventningene. På bakgrunn av den sikkerhetspolitiske situasjonen framskyndet hun Forsvarssjefens militærfaglige råd og satte ned en ekspertgruppe som skulle se på hva Forsvaret trenger nå.

Hver gang jeg spør forsvarsministeren om hva som er hennes resultater, har hun to svar. Det ene er at alt som er galt, er de rød-grønnes skyld. Det andre er at forsvarsbudsjettets andel av det totale statsbudsjettet har økt under henne som statsråd. Men alle som har litt kunnskap om forsvarsbudsjettet, vet at det ikke handler om at hun er budsjettvinner, men at det handler om alle de pengene som er bevilget til kampfly. Det er dyrt, det koster mye penger. Hvis ikke forsvarsbudsjettets andel av statsbudsjettet hadde økt, hadde det vært noe alvorlig galt med alle de flyene som er kjøpt inn.

Så mitt spørsmål til forsvarsministeren er: Når skal forsvarsministeren begynne å styrke Forsvaret, slik hun har lovet, og slutte å skylde på sine forgjengere?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [11:18:45]: Det hadde jo vært veldig hyggelig, også for en statsråd, om utenriks- og forsvarskomiteens leder hadde vært til stede i Oslo Militære Samfund og hørt både innlegget og debatten i etterkant, som jeg synes var veldig god.

Jeg har ikke lagt vekt på hvordan forsvarsbudsjettets andel av det totale budsjettet eller av BNP er. Jeg har lagt vekt på de økningene vi har lagt inn. Det har vært helt nødvendig, fordi vi snakker om mange tiårs etterslep på vedlikehold, beredskapsbeholdninger og driftsbudsjetter. Det har ikke vært knyttet til én bestemt regjering, men det er en realitet at politikere over veldig mange år ikke har betalt for det forsvaret man har bestilt. Det har jeg vært veldig klar og tydelig på, og i motsetning til mine forgjengere har jeg vært ærlig og åpen om at det er tilstanden.

Vi er av den grunn nå ved et veiskille, hvor vi ikke lenger kan bruke den metoden som mange av mine forgjengere fra ulike partier har brukt, nemlig at man reduserer litt og litt og litt på strukturen, og på den måten prøver å finne penger til å drifte. Det vil føre til en nedbygging av Forsvaret, og det ønsker ikke jeg.

Det er helt riktig, som representanten Huitfeldt sa, at jeg har lovt hundrevis av millioner, og jeg har også levert hundrevis av millioner. Jeg har i tillegg levert en betydelig økning til kampflyanskaffelsen. Det er viktig, for hvis man ikke tilleggsbevilger til kampflyanskaffelsen, i tråd med det vi har gjort, vil det selvfølgelig gå ut over andre investeringsprosjekter i forsvarssektoren, og det tror jeg verken representanten Huitfeldt eller jeg ønsker. Vi ønsker oss et forsvar som fungerer, som er operativt, og som ikke minst kan løse de pålagte oppgavene det har.

Nettopp derfor har vi i budsjettet for 2016 lagt inn en storsatsing på vedlikehold i Sjøforsvaret, på ca. 300 mill. kr. Vi har lagt inn en storsatsing på Etterretningstjenesten, helt i tråd med det forsvarssjefen ønsker. Vi har lagt inn en satsing for å dreie mer av den operative aktiviteten til nord, f.eks. slik at vi kan seile en ubåt permanent fra Ramsund, slik at vi kan drive lengre og flere tokt med våre MPA-er, som er Luftforsvarets maritime patruljefly. Det er viktige bidrag i flere hundre millioner kronersklassen til at vi skal kunne drive den operative virksomheten som vi ønsker at Forsvaret skal gjøre.

Anniken Huitfeldt (A) [11:20:50]: Det er riktig at det har vært påplussinger i årets budsjett. Fjorårets budsjett lå jo under det som var nivået i langtidsplanen, og nå ligger det på det som er nivået i langtidsplanen. Men forsvarssjefen sa jo på seminaret i Oslo Militære Samfund at det som er nytt, er det som kalles avbyråkratisering, men som i realiteten er et kutt på nesten 500 mill. kr. Det er et reint kutt som følge av regjeringas politikk. Det bygger jo på helt andre prinsipper enn tidligere. Før var det slik at Forsvaret kuttet penger, så fikk det pengene tilbake til investeringer i ubåter, fly og annet moderne materiell. Men dette er ekstra kutt. Det kalles avbyråkratisering, men Forsvaret over hele landet merker at det er galt. Kan ikke forsvarsministeren være ærlig nok – for det er hun – til å innrømme at hun ikke har fått det hun lovte mens hun satt på Stortinget?

Det var noe helt annet enn det nivået og det kuttet hun her legger på bordet.

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [11:21:51]: Jeg hadde også gleden av å være til stede da forsvarssjefen holdt sitt foredrag i Oslo Militære Samfund nå på mandag. Han pekte på mange utfordringer. Han pekte også på mange av de tingene som går veldig bra i Forsvaret.

Når det gjelder avbyråkratiserings- og effektiviseringsgevinstene, er det noe som er pålagt alle departementer. Det er pålagt alle etater. Det vil si at pengene samles inn i en pott som bl.a. Forsvaret har nytt godt av å hente ut av i 2016-budsjettet. Det er viktig, fordi vi skal til enhver tid sørge for å drive offentlig virksomhet så effektivt som mulig. Derfor har vi også bidratt til å sette fokus på nye områder i Forsvaret der vi vet at det kan være midler å hente for å vri dem over til operativ aktivitet.

I løpet av den langtidsplanen vi nå er inne i siste gjennomføringsåret av, er det bevilget ekstra penger, slik at forutsetningene er overoppfylt både til Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Etterretningstjenesten. Det er på bakgrunn av bevisste valg regjeringa har gjort. Derfor har vi også styrket den operative aktiviteten, og jeg mener at i den fasen vi er nå, er det viktig at vi bruker midlene mest mulig til operativ aktivitet.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Marit Nybakk.

Marit Nybakk (A) [11:23:14]: De såkalte avbyråkratiseringstiltakene er for øvrig begreper som ikke fantes ved inngangen til 2013, men vil altså i løpet av 2016 føre til at Forsvaret får 490 mill. kr mindre enn det som ligger i langtidsplanen. Da statsråden var stortingsrepresentant Eriksen Søreide, sa hun at i motsetning til den daværende regjeringen var hun og Høyre i opposisjon villig til å betale 600 mill. kr ekstra. Nå kaller Høyre-politikeren Janne Haaland Matlary forsvarsministerens tale «et meget dystert signal som nesten ingen medier har oppfattet alvoret i». Når er det Høyre skal levere? Hvor ble det av villigheten? Når kommer villigheten til å levere til Forsvaret?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [11:24:14]: Det er enhver statsråds plikt også å snakke om realismen i de forutsetningene som omslutter oss. Som representanten Nybakk meget vel vet, er både de økonomiske utfordringene, migrasjonsstrømmene og oljeprisen noe som bidrar til at rammebetingelsene rundt ikke bare Forsvaret, men enhver sektor, ser annerledes ut nå enn bare for noen få måneder siden. Men selv i det landskapet har vi lagt vekt på å styrke budsjettene med 9,4 pst. for 2016. Det er en meget stor økning.

Vi har også sørget for økning i fjor med ca. 3,3 pst. Jeg vil minne om at i de åtte årene vi hadde før oss, var det realnedgang i fire av de åtte årene med rød-grønne budsjetter. Jeg synes også det er rart at dersom omsorgen for både avbyråkratisering og andre tiltak er så sterk, hvorfor har ikke Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett lagt inn betydelige midler til dette?

Presidenten: Liv Signe Navarsete – til oppfølgings-spørsmål

Liv Signe Navarsete (Sp) [11:25:24]: Eg registrerer at forsvarsministeren held fram med å skulde på den raud-grøne regjeringa for alt som er vondt og vanskeleg.

Forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen sa nyleg i eit intervju med TV 2 at det ikkje er mogleg å innfri forventningane som dagens regjering har om meir operativ verksemd og høgare beredskap. Han peika på effektiviseringa som er gjord, og sa: «I år er det strammeste jeg noen gang har erfart.» Av alle Forsvaret sine oppgaver er det no forsvaret av Noreg som er det viktigaste, slo han òg fast. Det kunne vore teke ut av Senterpartiet sitt program – me har stadig gjenteke at det er forsvaret av norsk territorium som må prioriterast.

I Oslo Militære Samfund tok Bruun-Hanssen til orde for å redusere utanlandsoppdraget, og sa at dei er spreidde på for mange stader.

Er forsvarsministeren samd i vurderingane til forsvarssjefen? Vil ho konsentrere innsatsen no om forsvaret av det norske territoriet og redusere utanlandsoppdraget? Og eg vil gjenta spørsmålet frå Arbeidarpartiet: Når vil Høgre kome med det store løftet for Forsvaret?

Statsråd Ine M. Eriksen Søreide [11:26:32]: Det er ingen tvil om at det er en utfordrende økonomisk situasjon i Forsvaret. Det har det vært i mange år. Det handler ikke om å skyld på forgjengere. Jeg sa i mitt svar til Anniken Huitfeldt at det går flere tiår tilbake i tid, og det er en sum av politikere over tid – fra alle regjeringer – ikke har vært villige til å betale for det Forsvaret man har bestilt. Det trefte alle politikere. Man har trodd at man kan bruke andre metoder enn det som har vært nødvendig for å finansiere det Forsvaret som er.

Forsvarssjefen sa i Oslo Militære Samfund også noe om dette, men det er viktig å minne om at han peker på det som også er risikofaktorene for 2016, det vil altså si potensielle svingninger f.eks. som følge av valutakurser, som ikke har inntrådt ennå, men som kan inntre. Det betyr også at de kan unngå å inntre hvis situasjonen utvikler seg annerledes. Det er viktig å være klar over at det er noe av det forsvarssjefen ser på, og som vi også følger veldig tett måned for måned.

Når det så gjelder utenlandsoppdrag, har mye av poenget vårt vært å konsentrere oppdragene vi er i, til i det minste ett sted i hvert land. Det er viktig, fordi det krever mye understøttelse å være til stede flere steder.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er dermed omme.

S a k n r. 2 [11:27:42]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Kjersti Toppe til helse- og omsorgsministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 4, fra representanten Olaug V. Bollestad til forsvarsministeren, er trukket tilbake.

S p ø r s m å l 1

Marianne Aasen (A) [11:28:05]: «Det er ganske vanlig at det blir lang ventetid og mye kø ved legevaktene i forbindelse med større høytider. Dette skjedde på legevakten i Bærum denne romjulen. En av årsakene synes å være at flere fastleger ikke var tilgjengelige; de hadde ferie. Dette får uheldige konsekvenser for driften av legevakten og de akutt syke pasientene som opplever svært lang ventetid der.

Hva kan kommunene gjøre for å sikre at det er nok tilgang på medisinsk hjelp i dagene rundt de store høytidene?»

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Bent Høie [11:28:33]: Det er viktig å ha et tilgjengelig og godt akutttilbud når behov oppstår – bl.a. ved større høytider. Kommunen har ansvar for å sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, får nødvendig helsehjelp. Dette innebærer bl.a. å ha et system som ivaretar øyeblikkelig hjelp hele døgnet. Det er også kommunens ansvar å organisere både fastlegeordning og legevakt-tjeneste i og utenfor fastlegekontorenes åpningstider.

Å ivareta dette ansvaret forutsetter god kommunal ledelse av legevakten. Lokale forhold er forskjellige, og det er en forutsetning at kommunen ser og planlegger sine del-tjenester samlet. Fastlegene er sentrale aktører både fordi det forventes at de skal delta i legevakt, og fordi den enkelte fastlege har ansvar for øyeblikkelig hjelp-tilbud til sine egne listeinnbyggere i kontortiden. Fastlegene plikter å ha kollegiale fraværsordninger for å dekke kortvarig fravær.

Kommunen har primært to verktøy for å planlegge fastlegenes ressurser: Det ene verktøyet er de individuelle fastlegeavtalene, der både åpningstider og deltakelse i legevakt kan avtales, og det andre er det lokale samarbeidsutvalget, LSU, der kommunen og fastlegene har dialog om driften av fastlegeordningen. Det vil være naturlig at også legevakt er et tema på disse møtene.

Legevakten skal håndtere akutte hendelser som ikke kan vente til neste dag. Tilgjengeligheten til fastlegekontorene har stor betydning for pågangen til legevakten – avhengig av om fastlegene har nok kapasitet i time-samme-dag-tilbudet, og om innbyggerne benytter seg av dette.

Når kommunen planlegger legevakt-tjenesten, skal dette baseres på en risiko- og sårbarhetsanalyse. ROS-analysen skal omfatte mulige scenarioer, inkludert fravær av fastleger i ferier og høytider, og sesongvariasjoner i sykkelighet, f.eks. influensaepidemier. ROS-analysen må også omfatte behov for nødvendige bakvaktordninger.

Det er ved å ivareta disse vurderingene og konsekvensene av dem at kommunen kan sikre nødvendig kapasitet i øyeblikkelig hjelp-tilbudet til innbyggerne i kommunen, også ved større høytider.

Marianne Aasen (A) [11:30:37]: Det har kommet fram at mange er ganske frustrert når de sitter i kø og venter lenge, kanskje med små barn, og ingenting skjer, og at det helt åpenbart er problemer på en del legevakter med bemanning i høytiden. Men det som kanskje egentlig er hovedproblemet, er at fastlegeordningen ikke fungerer så godt som man ønsker seg, og som vi har lagt opp til til hverdags, selv om fastlegene har en plikt til å ha åpent eller ha vikar.

Erfaringene viser også at mange pasienter venter for lenge, er det enkelte som sier, bl.a. Sykehuset Østfold, i julehøytiden med å oppsøke lege på grunn av de tingene vi nå snakker om, og dermed blir de svært syke før de får hjelp, bl.a. gjelder dette hjertesykdom.

Jeg lurer på om statsråd Høie kan utdype litt om han har noe inntrykk av hvor stort dette problemet egentlig er, og om det er noe man burde gjøre for å hindre at dette skjer gjentatte ganger hver jul og nyttår.

Statsråd Bent Høie [11:31:41]: Det er litt ulike problemstillinger som representanten her tar opp. Det er mer generelle utfordringer med legevaktordningen og fastlegeordningen, og julehøytidsutfordringene. Jeg tenker at julehøytidsutfordringene er noe som en først og fremst må løse lokalt og sikre, og være klar over at i den tiden er det mange fastlegekontorer som ikke har åpent, og dermed øker presset på legevaktkontorene, og at en lokalt planlegger det godt.

Så er det helt riktig at det også er slik at det er grunn til å tro at mange oppsøker legevakten i tilfeller hvor de heller burde ha oppsøkt fastlegen sin, og at fastlegene må bli mer tilgjengelig. Det er også et ansvar som kommunene har og må jobbe med, sammen med fastlegene, gjennom de samarbeidsordningene som er etablert.

Så jobber vi også med å etablere bedre kvalitet og standard på legevaktordningen. Der har vi nettopp fått Olsenutvalgets anbefalinger som nå er sendt på høring.

Marianne Aasen (A) [11:32:48]: Det siste spørsmålet handler om hva pasientene kan gjøre. Hva er din anbefaling hvis man opplever å bli frustrert over denne situasjonen, både med å vente lenge på legevakten og med hensyn til egen fastlege?

Statsråd Bent Høie [11:33:03]: Hvis du er frustrert over din egen fastlege, er det enkelt: Da går du inn på helsenorge.no og bytter fastlege hvis du har mulighet til det. Det er det mest radikale du kan gjøre. Men du kan også gi beskjed hvis du er misfornøyd med tilgjengeligheten til fastlegen din, i første omgang til fastlegen og be om forbedringer der.

Vi har nå også etablert et felles nasjonalt legevaktnummer som gjør legevakten mer tilgjengelig. Jeg vil også an-

befale at en ikke nødvendigvis bare drar direkte til legevakten, men at en ringer på forhånd, undersøker og ber om råd. Veldig ofte vil en kunne få svar der på de spørsmålene en har, og en kan f.eks. også få råd om når en bør komme, at en ikke kommer akkurat når det er lengst ventetid. Så er det også sånn at legevakten har et ansvar for å prioritere sine pasienter, og noen ganger må vi som er pasienter, være tålmodige fordi det er andre som er sykere og trenger hjelp før.

Spørsmål 2

Fra representanten Kjersti Toppe til helse- og omsorgsministeren:

«Ifølge Bergens Tidende den 13. januar ble det i 2015 født 34 barn i Norge med LAR-abstinenser. Barna blir behandlet ved at de får suge på sprøyter med morfindråper 4-6 ganger i døgnet. De fleste graviditetene i LAR er ikke planlagte.

Vil statsråden sørge for et tilbud om gratis og ubyråkratisk tilgang til prevensjonsmidler for kvinner som starter opp i LAR?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 3

Jan Böhler (A) [11:34:22]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justis- og beredskapsministeren:

«Justis- og beredskapsministeren har ofte sagt at det har blitt en stor økning i antall politifolk, og har særlig vektlagt synlig politi i nærmiljøene. Ved Grønland politistasjon i Oslo indre øst fikk undertegnede nylig opplyst at man har 17 færre politifolk enn tidligere.

Kan statsråden opplyse hvor mange politifolk som nå er i arbeid ved hver av de fem politistasjonene i Oslo, hvor stor økningen er i forhold til 2014, og hvordan han vil sørge for at økte bevilgninger og større kull ved Politihøgskolen reelt skal gi mer synlig politi?»

Statsråd Anders Anundsen [11:35:00]: La meg først få takke representanten for spørsmålet, som jeg har forelagt Politidirektoratet, som igjen har forelagt det ledelsen i Oslo politidistrikt.

Ledelsen i Oslo politidistrikt opplyser at de per 31. desember 2014 hadde 996 ansatte ved de fem politistasjonene i Oslo. Per 31. desember 2015 opplyser Oslo politidistrikt at antallet var 990 ansatte. Ved Grønland politistasjon var antallet ansatte ved utgangen av 2015 fire færre enn ved utgangen av 2004, ifølge Oslo politidistrikt. På slutten av 2015 ble det gjennomført nye ansettelser som fremover vil øke antallet ansatte ved stasjonene. Oslo politidistrikt opplyser at Felleskrim har fått økte ressurser i 2015, noe som avhjelper situasjonen i stor grad med hensyn til å gjennomføre avhør og ferdigstilte straffesaker. Særlig gjelder det Grønland politistasjon. I tillegg har Oslo politidis-

trikt høsten 2015 ansatt flere tjenestemenn som arbeider med fremstilling i Oslo tinghus. Disse reduserer i stor grad behovet for innlån fra de fem politistasjonene, noe som bidrar til flere uniformerte patruljer til operativ tjeneste. Oslo politidistrikt fikk i 2015 tildelt budsjettmidler til 80 nye politistillinger med virkning fra 1. juli 2015 og sju nye påtalejurister med virkning fra 1. mai 2015.

Oslo politidistrikt vil fortsatt være i en særstilling sammenlignet med de andre politidistriktene, bl.a. på grunn av størrelsen, omfanget av kriminalitet, hovedstadsutfordringer og ansvaret for nasjonale sikkerhets- og beredskapsoppgaver.

I politidistriktets strategiske plan for 2016–2019 er et av målene synlig og tilgjengelig politi. Det innebærer bl.a. en permanent beredskap av ressurser til å håndtere alvorlige hendelser, nærpoliti på steder og til tider da kriminalitet erfaringsmessig begås, straksetterforskning for å sikre effektivitet og kvalitet, samarbeid med private og offentlige aktører for å øke tryggheten rundt skjenkesteder og møteplasser og innsats og tilstedeværelse i de åpne rusmiljøene.

Jeg har lyst til å legge til at vi hvis vi tar med budsjettet for 2016, har vi lagt opp til 1 054 nye politistillinger siden regjeringsskiftet. Det er en betydelig vekst, i tillegg til at det har vært satset på påtalemyndighetene – både politiet og den høyere påtalemyndighet – for å styrke både nærpoliti, politiets evne til å etterforske og følge opp saker og selvfølgelig også til å være ute og være synlig.

Jan Böhler (A) [11:37:43]: Jeg takker statsråden for et nyttig og godt svar. Hovedtallene for stasjonen i Oslo har gått fra 996 politifolk i 2014 til 990 i 2015. Det sier noe om problemet jeg har registrert når jeg er rundt på stasjonene, at når vi, som statsråden nevnte, her på Stortinget nå bevilger 80 lønningsposer til Oslo politidistrikt – det har de senere årene, helt tilbake til 2010, ligget på mellom ca. 50 og 70–80 lønningsposer per år – så kommer det til fra trekk at de ikke er fullfinansiert når det gjelder drift. Politidirektoratet holder igjen 100 000 kr av hver lønningspose før den går ut. Det er ikke penger til fullt ut å dekke opp turnus og overtid eller til å dekke opp tolkeutgifter, elektroniske spor – arbeidet med det – verneutstyr osv. Jeg vil spørre statsråden om han kan se nøyere på om de reelt sett er fullfinansiert, de stillingene vi bevilger lønningsposer til herfra.

Statsråd Anders Anundsen [11:38:54]: Utgangspunktet er at disse stillingene er fullfinansiert, og så er det noen fellestjenester som Politidirektoratet har overtatt fra politidistriktene, og som gjør at de nok holder tilbake noen midler. Men det er åpenbart viktig at de stillingene som vi foreslår bevilget penger til, og som Stortinget bevilger penger til, reelt sett skal medføre vekst i antall stillinger. Det er dessverre slik at man også i politiet opplever at budsjett situasjonen generelt er presset. Det er gjennomført en rekke tiltak som er finansiert innenfor budsjett rammen til politiet, i tillegg til at en avbyråkratiserer og effektiviserer prosesser, noe som gjør at en også merker det ute i politidistriktene. Men siden regjeringsskiftet har vi altså reelt sett hatt en vekst i politibudsjettet på 2,2 mrd. kr. Det

er en vesentlig satsing på politiet, og det er ingen tvil om at vi nå får mye mer igjen for den ressursinnsatsen enn det vi fikk tidligere. Blant annet har oppklaringsprosenten nå økt med over 3 prosentpoeng siden regjeringsskiftet, så det skjer veldig mye positivt i norsk politi.

Jan Böhler (A) [11:39:59]: Takk igjen for tilleggssvaret. Det er særlig ett område som statsråden har fokusert på, og som jeg er helt enig i at vi skal fokusere på, nemlig det synlige politiet. Det er ordensavdelingene ved disse stasjonene som særlig er de synlige som kjører rundt på patruljer, som er rundt i nærmiljøene, og som er det som skaper tryggheten i hverdagen. Jeg har prøvd å undersøke hvordan utviklingen har vært på hver stasjon når det gjelder det synlige politiet i ordensavdelingene, og der viser tallene som jeg har fått, som er innhentet sammen med Oslo politiforening, fra hver stasjon, at f.eks. på Grønland er nedgangen i ordensavdelingen, hvis man tar løpet helt fra 2010 til 2015, hvor det har vært en jevn nedgang, på 22,9 pst. Og de sier at budsjetttrammene de har fått for i år, tilsier en ny nedgang. Stovner har f.eks. hatt en nedgang tilsvarende 17,8 pst. på sin ordensavdeling i samme periode. Jeg sier ikke at dette bare er kommet i denne perioden, men det er kommet år for år. Jeg vil spørre statsråden om han kan tenke seg også å øremerke midler for synlig politi for å få fram effekt av midlene.

Statsråd Anders Anundsen [11:41:12]: Det kan jeg ikke tenke meg, og det skyldes at vi er mer opptatt av resultatene som gis, enn av hvordan en konkret disponerer midlene. Vi er opptatt av at de skal levere på de resultatene vi krever, og detaljstyring av politiet er vi ferdig med. Vi har gått fra 52 til 10 mål for politiet og har ryddet opp i målstrukturen og fortsetter for så vidt det med oppfølging av styringsparametere osv. Og jeg mener det er viktig at politiministeren i hvert enkelt politidistrikt har ansvaret for å disponere de ressursene på en best mulig måte for å følge opp de klare politiske føringene som er gitt både fra Stortinget og fra regjeringen og meg som statsråd. Det er på en måte resultatet i den andre enden vi skal være opptatt av, og hvis en ser på resultatene i Oslo, ser en nå at de er svært gode. Det er en dramatisk reduksjon i tyveri, det har vært en dramatisk reduksjon i antallet ran, det er gjennomført en rekke endringer som gjør at saksbehandlingstiden går ned, og en bruker ressursene mer effektivt og får mer igjen på resultatsiden. Det synes jeg er veldig bra, men forutsetningen for å få det til er at politimesteren faktisk er ansvarlig for å disponere ressursene riktig.

Spørsmål 4

Fra representanten Olaug V. Bollestad til forsvarsministeren:

«De siste årene har et økende antall kvinner gjort tjeneste i Forsvaret. Dessverre har de registrert en rekke tilfeller av uakseptable holdninger og handlinger i militæret. Forlegninger, sanitæranlegg, uniformer med mer må også tilpasses kvinnene.

Kan statsråden garantere at Forsvaret er fullt ut forbedret på å ta imot første innrykk av vernepliktige kvinner juli 2016?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 5

Geir Pollestad (Sp) [11:42:31]: Jeg vil starte med å ønske statsråden velkommen til Stortinget, selv om det ikke skjer med fullt hus og stormende jubel.

«Stortinget har lagt økt matproduksjon på norske ressurser til grunn for landbrukspolitikken.

Hvordan vil statsråden sørge for et landbruk som bruker mest mulig av de ressursene vi har, til matproduksjon?»

Statsråd Jon Georg Dale [11:42:54]: La meg då takke representanten Pollestad for invitasjonen og anledningen til å få debutere også her i Stortinget.

Regjeringa ønskjer å leggje til rette for at matproduksjonen skal auke. Grunnlaget for det er at jordbruksarealet vert nytta på ein god måte. Det vert produsert dyrefôr på om lag 90 pst. av jordbruksarealet i landet vårt. I tillegg til det har vi store beiteareal. Eg er glad for å sjå at det er optimisme i landbruket, m.a. blant saueprodusentane. Det er no marknadsdekning på norsk sauekjøt, etter mange år med underskot. Det gjer at vi kan nytte dei norske beiteareala endå betre enn tidlegare. Det ligg mykje ressursar i beita, og når Nortura no melder om tilgang på 70 000 fleire lam enn for to år sidan, inneber det at desse har gått på beite før Nortura har fått dei. Det er ein god indikasjon på at vi utnyttar ressursane godt.

Noreg er eit grasland, med avgrensa moglegheiter for å produsere plantevekstar med mykje energi direkte til mat for menneske. Når vi ser på grovfôr og kraftfôr samla, er om lag 80 pst. av fôret til dyra produsert i Noreg. Korn er ei viktig råvare i kraftfôr, men det må supplerast med proteinrike vekstar. Jordbruket har alltid måtta importere råvarer til fôret for å få den kvaliteten som trengst. Vi har hatt lite norsk produksjon, spesielt etter at det vart forbode å bruke kjøtbeinmjøl og fiskemjøl i kraftfôret.

Eg er glad for at dei som utviklar fôr, stadig kjem lenger i å lage reseptar som gjer at ytinga og produktiviteten i fôret aukar. Det er nødvendig at dette arbeidet held fram, sjølv om vi også no må importere. Vi må på mange område handle med omverda og importere varer som vi ikkje sjølv klarer å produsere.

Norske bønder har til alle tider importert ulike driftsmiddel. Samtidig er fôrbehovet til norske husdyr ein stor marknad for norske fôrprodusentar. Her trengst fortsatt mykje forskning og utvikling. Produktiviteten på areala må aukast, og det går føre seg mykje spanande forskning for å utnytte ressursane som også ligg i havet, til produksjon av fôr. Auka effektivitet og betre konkurransekraft, både i jordbruket og i matindustrien, er nødvendig for at den norske matproduksjonen skal auke. Då er det sentralt å gje bøndene moglegheit til å bruke ny teknologi og til å nytte ressursane på garden sin så godt

som råd er. Det er det mi oppgåve å leggje til rette for.

Geir Pollestad (Sp) [11:45:32]: Jeg vil takke for svaret og understreke at Stortinget har sagt at økt matproduksjon skal skje med grunnlag i norske ressurser. Den norske landbrukspolitikken må forholde seg til hvordan Norge ser ut. Vi må ha en politikk som tar utgangspunkt i at matproduksjonen skal økes på norske ressurser. Det kan vi ikke få til på lang sikt med utelukkende å satse på å gjøre de store brukene større. Da trenger vi små, mellomstore og også store bruk. Det kan ikke være slik at en må være stor for å investere og fornye gården, for hvis vi får en utvikling der de store brukene er moderne, og de små og mellomstore ikke er det, vil det over tid svekke grunnlaget for å satse på norske ressurser. Vi trenger en landbrukspolitikk som tar hensyn til at Norge er mangfoldig, og vi trenger ytre rammer, solide jordbruksoppgjør og tollvern. Er landbruksministeren enig i en slik beskrivelse?

Statsråd Jon Georg Dale [11:46:29]: Landbruket i Noreg har alltid vore mangfaldig. Det trur eg det er grunnlag for at det fortset å vere. Nokon investerer i store, nye bruk. Andre utviklar garden sin basert på dei ressursane dei har tilgjengelege, og den utviklinga kjem vi til å sjå meir av i åra framover. Vi skal også minne oss sjølv om at ein del av den nyinvesteringa som faktisk no skjer i landbruket, er grunnleggjande positiv. Men den skjer i ny teknologi, den skjer fordi ein ønskjer å utnytte areala sine betre enn tidlegare, og det gjev også strukturrasjonalisering. Det kjem til å fortsetje også under den perioden eg er statsråd. Det meiner eg norsk landbruk har godt av. Så er det mange sideelement i den diskusjonen, som handlar om at landbruksutviklinga på den enkelte gard først og fremst er styrt av den enkelte bonde som disponerer desse ressursane. Vi ser eit mangfald når det gjeld korleis ein vel å utnytte dei ressursane, og det vil fortsetje.

Geir Pollestad (Sp) [11:47:34]: Selv om statsråden i dag debuterer i Stortinget som statsråd, har han jo tidligere møtt som vararepresentant. Den 16. juni 2011 deltok den nåværende statsråden i debatten om jordbruksoppgjøret. Han beklaget da at fem bønder i Møre og Romsdal ikke fikk muligheten til å starte eggproduksjon i samdrift, med nær 40 000 høner, men måtte forholde seg til konsesjonsgrensen på 7 500 høner.

Står statsråden fremdeles fast på at det vil være «det glade vanvit» ikke å åpne for samdrift i eggproduksjon, eller kan vi vente denne type forslag i årene som kommer? Eller innser statsråden at en del av Fremskrittspartiets landbrukspolitikk ikke tåler møtet med virkeligheten og Stortinget?

Statsråd Jon Georg Dale [11:48:27]: Eg sa mykje i 2011, bl.a. sa eg at Senterpartiet måtte slutte å skjønne situasjonen som var i norsk landbruksnæring, og at ein måtte ta tak i nokre av utfordringane der. Ei av dei utfordringane denne regjeringa tek tak i, er grunnlaget for norsk lammeproduksjon. Med dei endringane vi har fått gjort

dei siste to åra, har vi faktisk klart å oppnå marknadsdekning. Det er eit tydeleg bevis på at nye tankar faktisk gjev resultat. Det kjem eg til å halde fram med.

Når det gjeld behovet for å halde fram med utvikling, forenkling, modernisering og å leggje til rette for at dei som ønskjer å utvikle produksjonen sin, får størst mogleg fridom til det, kan eg bekrefte at det er min ambisjon å bidra til forenklingsarbeidet, bidra til å fjerne unødige hinder for dei som ønskjer å produsere mat i Noreg.

Det kjem vi til å diskutere mange gonger framover, for denne regjeringa har som politikk å bidra til forenklingar som gjev auka matproduksjon.

Presidenten: Sak nr. 2 er dermed ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [11:49:28]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.50.
